

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TARYBA**SPRENDIMAS****DĖL 2024–2029 M. TELŠIŲ REGIONO FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJOS,
PATVIRTINTOS RIETAVO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2024 M. GEGUŽĖS 30 D.
SPRENDIMU NR. T1-86, PAKEITIMO**

2025 m. gegužės d. Nr. T1-
Rietavas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 4 dalimi, Tvarios miestų plėtros strategijų ir funkcinų zonų strategijų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reiklų ministro 2023 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. IV-30 „Dėl Tvarios miesto plėtros strategijų ir funkcinų zonų strategijų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 67 punktu, atsižvelgdama į Telšių rajono savivaldybės administracijos 2025 m. kovo 3 d. raštą Nr. R7-541 „Dėl funkcinės zonos strategijos keitimo“, Telšių rajono savivaldybės mero 2025 m. balandžio 22 d. raštą Nr. M7-254 „Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos keitimo informacijos tikslinimo“, Rietavo savivaldybės mero 2025 m. kovo 17 d. raštą Nr. R4-313 „Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos keitimo“ ir 2025 m. balandžio 23 d. raštą Nr. R4-462 „Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos keitimo informacijos tikslinimo“, Mažeikių rajono savivaldybės mero 2025 m. kovo 26 d. raštą Nr. (2.38.E) R8-1058 „Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos keitimo“ ir 2025 m. balandžio 23 d. raštą Nr. (2.38.E) R8-1564 „Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos keitimo informacijos tikslinimo“ inicijuojamus prašymus, Rietavo savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a:**

Pakeisti 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategiją, patvirtintą Rietavo savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T1-86 „Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos patvirtinimo“, ir išdėstyti ją nauja redakcija (pridedama).

Savivaldybės meras

Antanas Černeckis

PATVIRTINTA
Rietavo savivaldybės tarybos
2025 m. gegužės d.
sprendimu Nr. T1-

2024–2029 M. TELŠIŲ REGIONO FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJA

I SKYRIUS TERITORIJA, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA

Telšių regiono funkcinės zonos (toliau – FZ) strategija bus įgyvendinama visoje Telšių regiono teritorijoje, apimančioje Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų ir Rietavo savivaldybes. 2023 m. pradžioje Telšių regione gyveno 131 431 gyventojas, plotas – 4 350 km²: Mažeikių r. savivaldybėje – 51 830 gyventojų, plotas – 1 220 km²; Plungės r. savivaldybėje – 33 207 gyventojai, plotas – 1 105 km²; Rietavo savivaldybėje – 7 253 gyventojai, plotas – 586 km²; Telšių r. savivaldybėje – 39 141 gyventojas, plotas – 1 439 km². Funkcinės zonos ribos sutampa su savivaldybių teritorijų ribomis.

Prielaidos formuoti naujiems socialiniams ir ekonominiams ryšiams FZ vykdant sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymo ir šios veiklos skatinimo funkciją:

1. Tinklaveika tarp Mažeikių, Plungės, Rietavo, Telšių įmonių, partnerių ir savivaldybių įstaigų, veikiančių verslumo skatinimo srityje. Organizuojami forumai, kuriuose kviečiami dalyvauti viso regiono ir SVV įmonių atstovai. Pvz., IQ forume, organizuotame Telšiuose 2022 m. ir 2023 m., dalyvavo dalyviai iš Telšių, Plungės, Mažeikių, Šiaulių rajonų bei Rietavo savivaldybių. 2023 m. IQ forume dalyvavo daugiau kaip 260 dalyvių iš FZ savivaldybių verslo, verslą jungiančių organizacijų, vietos bendruomenių. Taip kaupiama geroji patirtis, stiprinama pagalbos verslui specialistų kompetencija, dalinantis įstaigose arba organizacijose suformuota praktika, patirtimi. Taip pat regioninę verslumo ekosistemą stiprina Plungės rajono savivaldybėje veikiantis bendradarbybės centras „Spiečius“, kuris, būdamas Inovacijų agentūros tinklo dalimi, teikia paslaugas viso Telšių regiono gyventojams ir verslo subjektams. Telšių ir Plungės rajonų savivaldybės aktyviai dalyvauja projekte „European Digital Innovation Hub for Industry, Agrofood and Energy sectors in Lithuania“, Nr.101083746, kurio metu gauna konsultacinių paslaugų, siekiant įmonių procesų skaitmeninės transformacijos. Visos Telšių regiono savivaldybės kartu įgyvendino socialinio verslo skatinimo projektą „Socialinio verslo ir plėtros skatinimas Telšių regione“, projekto Nr. 08.5.1-ESFA-K-853-01-0017¹. Rietavo TVIC įgyvendino Pietų Baltijos Interreg programos projektus „Pietų Baltijos mokymo programa“,

¹ Šaltinis: <https://zvctelsiai.lt/socialinio-verslas>; <http://www.rietavovic.lt/projektai/socialinio-verslo-kurimo-ir-pletros-skatinimas-telsiu-regione/id-21>; <http://www.rietavovic.lt/naujienos/rtvic-pranesimai/2021/11/socialiniu-verslu-startas-telsiu-apskirtyje-projekto-dalyviu-fantazija-beribe>; <http://www.rietavovic.lt/naujienos/kvietimai/2021/03/telsiu-regiono-socialinio-verslo-ideju>

projekto Nr. WTPB.01.02.00-92-027/11, ir „Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą“, projekto Nr. STHB.04.01.00-SE-0019/15/MS/1732, kurių metu Plungės, Telšių ir Rietavo savivaldybių jaunimas, įmonės ir įstaigos buvo įtraukti į tarptautinio profesinio mokymo stažuotes ir praktikas².

2. **Susiformavę ir lankomi maršrutai**, tokie kaip nacionalinis kultūros kelias „M. K. Čiurlionio kelias“³ (eina per Plungės r. ir Rietavo savivaldybes), Camino Lituano⁴ kultūros kelias (eina per Plungės, Mažeikių bei Telšių rajonų savivaldybes), „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ (eina per Plungės rajono ir Rietavo savivaldybes), sukurtas Rietavo, Telšių rajono ir kitų regionų savivaldybių jungtinis kultūros kelias „Jurgis Ambraziejus Pabrėža (1771–1849)“⁵. Dėl to turizmo paslaugų teikėjai ir už turizmo veiklos skatinimą atsakingos įstaigos turi bendradarbiavimo patirties ir tai yra pagrindas bendrų maršrutų tinklui Telšių regione plėstis – kurti naujas jungtis, pritraukti turistus į naujas ir mažiau žinomas vietas.

3. **Įgyvendinti regiono masto turizmo skatinimo projektai**, kurių metu buvo vykdoma bendra turizmo rinkodara, kuriami nauji turizmo produktai ir paslaugos. Pvz., projektas „Rietavo ir Mažeikių, Plungės, Telšių rajonų savivaldybių turizmo produktų rinkodaros priemonių įgyvendinimas“, Nr. VP3-1.3-ŪM-05-R-81-00⁶; projektas „Žemaitijos regiono tradicijų sklaida e. rinkodaros priemonėmis“, Nr. 05.4.1-LVPA-K-808-01-0012⁷; projektas „Žemaitijos istorinio – religinio kelio sklaida e. rinkodaros priemonėmis“, Nr. Nr. 05.4.1-LVPA-K-808-01-0022“⁸; projektai „Telšių regiono savivaldybes jungiančių turizmo trasų informacinės infrastruktūros plėtra“, Nr. 05.4.1-LVPA-R-821-81-0001, ir „Telšių regiono savivaldybes jungiančių turizmo trasų informacinės infrastruktūros plėtra II etapas“, Nr. 05.4.1-LVPA-R-821-81-0002⁹.

4. **Kultūrinis identitetas**. Visos FZ savivaldybės priklauso etnografiniam Žemaitijos regionui, pasižyminčiam kultūriniu vientisumu ir savastimi, leidžiančia kurti tiek su kultūros ir etnokultūros sritimi susijusius ryšius (prielaidos išsamiau aprašytos nagrinėjant atitinkamą

konkursas.

²Šaltinis: <http://www.rietavovic.lt/projektai/verslo-integracijos-skatinimas-per-jungtini-profesini-mokyma-boosting-business-integration-through-joint-vet-education-bbvet/id-13>; <https://southbaltic.eu/-/bbvet-boosting-business-integration-through-joint-vet-education>; <http://www.rietavovic.lt/projektai/projektas-pietu-baltijos-mokymo-programa/id-5>; <http://www.rietavovic.lt/naujienos/rtvic-pranesimai/2013/10/projekto-pietu-baltijos-mokymo-programa-treciasis-bandomasis-modelis-rietave>.

³ Šaltinis: <https://ciurlioniokelias.lt/partneriai/>.

⁴ Šaltinis: <https://caminolituano.com/camino-telsiai-2-2/>.

⁵ Bendradarbiavimo sutartis Nr. V7/R8-60, 2022 m. balandžio 15 d.

⁶ Įgyvendinant projektą išleisti informaciniai turizmo paskirties leidiniai ir reklaminiai suvenyrai. Projekte dalyvavo Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų ir Rietavo savivaldybė.

⁷ Projekto metu sukurta interneto svetainė www.zemai.lt, mobili aplikacija, 77 fotografijos, 5 vaizdo klipai, parengta 10 objektų aprašomųjų tekstų 6 kalbomis, sukurti 7 objektų audiogidai ir įgarsinti lietuvių, anglų, rusų, vokiečių, latvių kalbomis bei žemaičių tarme, įvykdyta viešinimo kampanija. Projekto partneriai – Telšių, Plungės rajonų savivaldybės.

⁸ Projekto įgyvendinimo metu įdiegtos e. rinkodaros priemonės, skirtos prioritetinių turizmo plėtos regionų, sakralinių gamtos ir kultūros paveldo objektų lankomumui ir žinomumui didinti: sukurta internetinė svetainė www.zemaitijoskelias.lt, mobilioji aplikacija su išplėstąja realybe bei integracija vietoje, rinkodara socialiniuose tinkluose, turinio rinkodara, el. laišakai, reklama paieškos sistemose, reklama internetiniuose portaluose. Projekto partneriai – Telšių ir Plungės rajonų savivaldybės.

⁹ Projektų įgyvendinimo metu įrengta turizmo ženklinimo infrastruktūra Telšių regione ir užtikrintas turistų bei lankytojų informuotumas apie turizmo maršrutuose ir turizmo trasose esančias lankytinas vietas. Projekto partneriai – visos Telšių regiono savivaldybės.

funkcija), tiek ir pasiūlyti unikalią patirtį turistui dėl Žemaitijos turizmo išteklių (nuo tik Žemaitijai būdingų patiekalų, kurių analogai nesutinkami nei kitose Lietuvos vietovėse, nei kitose valstybėse, pažinties su Žemaičių krikštu, Žemaičių tautiniu atgimimu, Oginskių laikotarpio profesionalaus meno ir technologijų suklestėjimu iki aplinkos, kurioje kalbama žemaitiškai (viena iš 4-ių gyvų baltų kalbų).

5. Geografinė padėtis. FZ yra artima pajūriui (turizmo objektai nutolę apie 70 km), o pakrančių turizmo produktai (poilsis paplūdimyje, žvejyba, buriavimas, kitos su jūra susijusios paslaugos ir pramogos) tiesiogiai priklauso nuo oro sąlygų. FZ pasiūlius alternatyvius lankytinus objektus, gausūs pajūrio lankytojai (pvz. turistų skaičius Palangos miesto savivaldybėje 2023 m. siekė 515 631)¹⁰, ypač esant prastesnėms oro sąlygoms, gali būti pritraukti į FZ siūlomus (esamus ir kuriamus) turizmo maršrutus. Pati FZ pasižymi unikalia daugiacentre urbanistine struktūra (žr. potencialo „Daugiacentrė FZ struktūra“ aprašymą), dėl kurios didžioji dalis įmonių veikia ir gyventojų gyvena miestuose arba labai arti jų, o miestai išsidėstę labai kompaktiškai, sudarydami vientisą sistemą, leidžiančią juos nesunkiai pasiekti gyventojams ir turistams, o taip pat - dirbti ar naudotis vienos savivaldybės paslaugomis ir infrastruktūra gyvenant kitoje savivaldybėje.

6. Universitetinės aukštosios mokyklos veikla. Vilniaus dailės akademijos Telšių fakultetas¹¹ yra vienas iš 4 šios mokyklos teritorinių studijų padalinių (kiti 3 veikia didžiuosiuose miestuose – Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje), tai vienintelė Lietuvoje tokio tipo įstaiga atokesniame nuo didesnių miestų regione. Studijos šioje aukštojoje mokykloje leidžia ne tik neišvykstant iš FZ įgyti aukštąjį universitetinį išsilavinimą, bendrąsias bei profesines kompetencijas, praktinius įgūdžius kūrybinių industrijų (ir konkrečiai – taikomojo meno) srityje, bet ir kurti ekonominei FZ plėtrai svarbius ryšius. Ekonominiai ryšiai tarp savivaldybių formuojasi pritraukiant studentus iš visos FZ, fakulteto studentams, dėstytojams ir absolventams realizuojant savo idėjas ne tik Telšių rajono, bet ir kitose savivaldybėse, vykdant bendrus projektus su muziejais, kur studentams suteikiama galimybė naudotis muziejų fondų medžiaga, vystant ryšius su socialiniais partneriais ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis per organizuojamas praktikas, kuriamus ir vėliau realizuojamus prototipus¹².

Prielaidos formuoti naujiems socialiniams ir ekonominiams ryšiams FZ vykdant gyventojų bendrosios kultūros ugdymo ir etnokultūros puoselėjimo funkciją:

1. Kultūrinis identitetas. Dr. Almos Ragauskaitės disertacijoje „Lietuvos etnokultūrinis regionavimas“¹³ pažymima, kad Žemaitijos etnokultūrinės savimonės regionas yra išskirtinis visoje Lietuvoje, nes turi aiškią ir tvirtą savimonę, aktyviai vartojamą tarmę ir brandžią regioninę tapatybę. Nors dar XIX a. žemaičiai nebuvo suvokiami dabartine etnografinė prasme, jų autonomiškumas pradėdant XV a. tiek funkcinės administracijos, tiek ir kultūrinės raidos prasme neabejotinas, o šiais laikais reiškiasi labai aktyviu žemaičių regioninės kultūros puoselėjimu. Vienas ryškiausių šios tapatybės bruožų – paplitusi žemaičių tarmė ar kalba (vienų tyrėjų išskiriama į vieną iš dviejų bazinių Lietuvių kalbos tarmių, kitų – laikoma savarankiška kalba). Žemaitiškas identitetas remiasi ne tik vietos bendruomenių ar nevyriausybių organizacijų (pvz. Žemaičių kultūros draugija), bet ir nuoseklia savivaldybių vykdoma politika: Žemaitijos identiteto stiprinimas numatytas

¹⁰ Šaltinis: <https://www.visit-palanga.lt/wp-content/uploads/2024/03/Turizmo-statistika-2023m.pdf>.

¹¹ Įsteigtas kaip vidurinė amatų mokykla 1931 m., Vilniaus dailės akademijos fakultetas nuo 1998 m.

¹² Šaltinis: <https://www.vda.lt/lt/telsiu-fakultetas/apie-fakulteta>

¹³ Šaltinis: Dr. Almos Ragauskaitės disertacija „Lietuvos etnokultūrinis regionavimas“ (<https://gs.elaba.lt/object/elaba:16946478/16946478.pdf>).

visų FZ savivaldybių strateginio planavimo dokumentuose (žr. 1 priedo 1 lentelę). Vykdomi reguliarūs ir bendri savivaldybių organizuojami renginiai: pvz., kasmetinis regioninis žemaitiškos kūrybos ir žemaitiškų skaitymų konkursas „Rokoukemies ér korkem žemaitėškā“, kuriame dalyvauja virš 100 mokinių iš visų FZ savivaldybių; kas dvejus metus vykstantis lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų konkursas „Tramtatulis“, kuriame dalyvauja apie 700 vaikų ir moksleivių iš visų FZ savivaldybių. Tęsiant ir plečiant tokias iniciatyvas (pvz. derinant su formalioju ar neformalioju švietimu) – nuoseklus kalbinis ir kultūrinis ugdymas, tapatybės įtvirtinimas ir naujų raiškos būdų paieška gali reikšmingai prisidėti stiprinant socialinius ir ekonominius ryšius FZ.

2. Tarpinstitucinė ir tarpdisciplininė tinklaveika. XX a. pradėjusios ryškėti ir XXI a. tapusios akivaizdžiomis kultūros ir meno sąsajos su visuomenės raidos procesais, mokslu, technologijomis bei politika kartu lemia, kad kultūra tolsta nuo „meno vardan meno“ idėjos. Menas dažnai įgauna tarpdisciplininį pobūdį, peržengiant žanrų ribas, įtraukiant socialines temas, technologinius sprendimus ir politinius diskursus. Regioniniu lygmeniu tai pasireiškia per kultūrinės iniciatyvas, kurios ne tik puoselėja vietos tradicijas, bet ir skatina bendruomenių įsitraukimą bei identiteto stiprinimą. Kultūra regionuose tampa neatsiejama nuo socialinės ir ekonominės plėtros – ir kaip tapatybės elementas, ir kaip ekonominė veikla (kultūrinės ir kūrybinės industrijos), ir kaip mokymosi visą gyvenimą įgūdis (lavinant kritinio mąstymo, kūrybinius ir intelektualinius gebėjimus, prisitaikant prie nuolat kintančios profesinės ir socialinės aplinkos). Šie pokyčiai lemia tai, kad veikla kultūros srityje vis dažniau tampa bendra veikla, vienijančia partnerius iš skirtingų sričių ir teritorijų. FZ atveju tai iliustruoja regioninio STEAM ugdymo centro veikla (aptarnaujama teritorija, bendradarbiaujant su mokyklomis ir kitais partneriais apima visą FZ), kur kultūros (įskaitant etnokultūros) temos panaudojamos edukaciniuose užsiėmimuose ir tiriamuosiuose darbuose (pvz., mechatronikos tiriamuosiuose darbuose susipažįstama ir su baltų istorija ir simbolika, baltiškus ornamentus graviruojant robotine ranka). Panašiems ryšiams stiprėti padeda ir Vilniaus dailės akademijos Telšių fakultetas, kuriame be kita ko veikia ir dizaino inovacijų centro padalinys, kartu su FZ savivaldybėmis vykdamas urbanistinio pobūdžio projektus, susijusius su miesto įvaizdžio kūrimu, meninių objektų ir skulptūrų integravimu viešose erdvėse. Trečiasis pavyzdys – „Knygų festivalis: literatūrinės improvizacijos Mažeikiuose ir Telšiuose“¹⁴, kurio metu jungiamas abiejų savivaldybių kultūrinis potencialas. Festivalis apjungė literatūrą, edukaciją ir menines praktikas, paskatino regioninį bendradarbiavimą bei bendruomenių įtrauktį, o literatūra čia tapo tarpininku tarp meno, švietimo ir socialinių temų.

Nagrinėtos prielaidos aktualios ir švietimo srities savivaldybių funkcijoms, susijusioms su vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimu (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 8 p.), bendruoju ugdymu, profesinio orientavimo organizavimu (Vietos savivaldos įstatymo 7 str. 6 p.) dėl to, kad tiek verslo sąlygų gerinimas (per verslumo ir darbo rinkai reikalingų kompetencijų ugdymą) tiek kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (per kultūrinį švietimą) yra tiesiogiai susijęs su švietimu.

14 Šaltinis: <https://www.mrvb.lt/renginiai/kvieciame-i-knygu-festivali/>

Teritorijos, kurioje įgyvendinama Strategija, žemėlapis

1 pav. Keturių regiono savivaldybių teritorijos, kuriose įgyvendinama Telšių regiono funkcinės zonos strategija, žemėlapis

II SKYRIUS TERITORIJOS, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA, ANALIZĖ

Funkcinės zonos bendra problema

Bendra funkcinės zonos problema: **Nepatrauklios verslo kūrimo ir plėtros sąlygos, neišnaudojamas kultūrinis potencialas**, problemos buvimą rodo šie faktai:

1. **Žemas materialinių investicijų¹⁵ lygis vienam gyventojui.** Per 5 metus (2018–2022 m.) FZ materialinės investicijos nei karto nepasiekė šalies vidurkio. Arčiausiai šalies vidurkio FZ materialinės investicijos priartėjo 2022 m. (3 845 Eur palyginti su Lietuvos 4 393 Eur), tačiau ši tendencija nėra pastovi, nes FZ rodiklį veikia AB „ORLEN Lietuva“ (rodiklis pastebimai išauga įmonei atliekant planinius remontus ar kitas didesnes investicijas, kurios piko metu gali siekti beveik 30 proc. visų FZ materialinių investicijų). Pašalinus šiuos svyravimus, materialinės investicijos FZ gali siekti apie 60 proc. Lietuvos vidurkio (žr. 2 pav.). Tai rodo, kad FZ pritraukia santykinai nedaug investicijų, nuo kurių priklauso tvarus augimas ateityje.

Metai	Telšių regiono materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui EUR,	Lietuvos vidutinis, materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui EUR,	Procentinis skirtumas (%)
2018	2117	2883	-26,57
2019	1956	3414	-42,71
2020	1889	3229	-41,50
2021	2260	3847	-41,25
2022	3845	4393	-12,47

2 pav. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui

2. **Žemas verslumo lygis¹⁶**, kuris FZ siekė 2023 m. apie 70 proc. Lietuvos vidurkio (FZ rodiklio reikšmė – 24,64, Lietuvos – 35,01 mažų

¹⁵ Čia ir toliau, jeigu nenurodyta kitaip, naudojama Valstybės duomenų agentūros statistinė informacija.

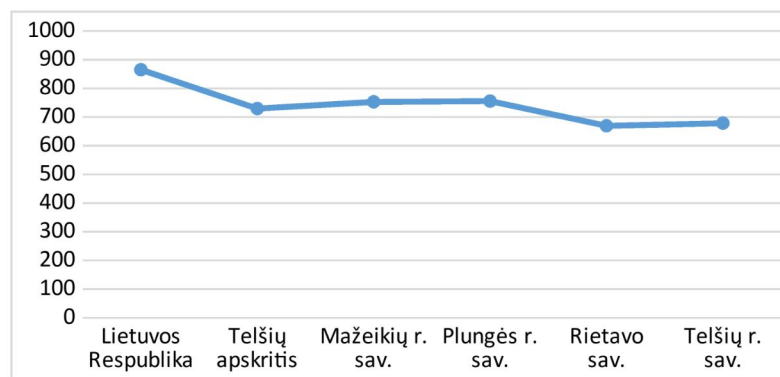
¹⁶ Verslumo lygis vertinamas mažų ir vidutinių įmonių skaičių dalinant iš atitinkamų metų to paties administracinio vieneto nuolatinių gyventojų skaičiaus ir dauginant iš 1 000.

ir vidutinių įmonių (MVĮ) vienam tūkstančiui gyventojų). Visgi, netolygumai tarp funkcinės zonos savivaldybių buvo nedideli, rodiklio intervalas buvo tarp 22,98 Plungės r. sav. (mažiausia reikšmė) ir 26,71 MVĮ vienam tūkstančiui gyventojų Mažeikių r. sav. (didžiausia reikšmė).

3. Darbo užmokesčio dydis atsilieka nuo Lietuvos vidurkio ir jo augimo tempas neleidžia šio skirtumo iš esmės sumažinti. 2022 m. FZ vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (DU) siekė 1 547,8 Eur (bruto) (žr. 3 ir 4 pav.). Palyginti su DU vidurkiu Lietuvoje, atotrūkis siekė 241,2 Eur, per pastarųjų penkerių metų laikotarpį atotrūkis iš esmės nesikeitė – nuo 86,3 % šalies vidurkio (2018 m.) iki 86,8 % (2022 m.). Vertinant 2021 m. DU pagal atskiras ekonomines veiklas, keturiose iš jų jis buvo beveik mažiausias (9–10 vieta) Lietuvoje. Tai 1) apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla; 2) informacija ir ryšiai; 3) kita aptarnavimo veikla; 4) žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė. Tuo metu atvirkščiai, dvi veiklos – apdirbamoji gamyba bei vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas – 2021 m. buvo vienos iš geriausiai apmokamų Lietuvoje tarp apskričių¹⁷. Tai rodo, kad FZ išlaiko aukštą pramonės potencialą, kita vertus pridėtinės vertės kūrimas yra mažiau diversifikuotas, neišnaudojami su turizmu ir informacinėmis technologijomis susiję sektoriai. Tai gali turėti ilgalaikių neigiamų pasekmių FZ gyventojams ir ekonomikai, ypač turint omeny, kad didelė dalis FZ pramonės susidurs su perėjimo prie klimatui neutralios ekonomikos iššūkiais (naftos produktų gamyba) ir (ar) darbo vietų mažėjimu dėl apdirbamosios gamybos robotizacijos.

Metai	Telšių regiono darbo užmokestis (EUR)	Lietuvos vidutinis darbo užmokestis (EUR)	Procentinis skirtumas (%)
2018	818,3	924,1	-11,4
2019	1122,9	1296,4	-13,3
2020	1243,8	1428,6	-12,9
2021	1370,8	1549,4	-13,2
2022	1547,8	1789	-13,5

3 pav. 2018–2022 metų Telšių regiono vidutinis darbo užmokestis (mėnesinis) bruto (Eur) | Lietuvos vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) (Eur) | Procentinis skirtumas (%)

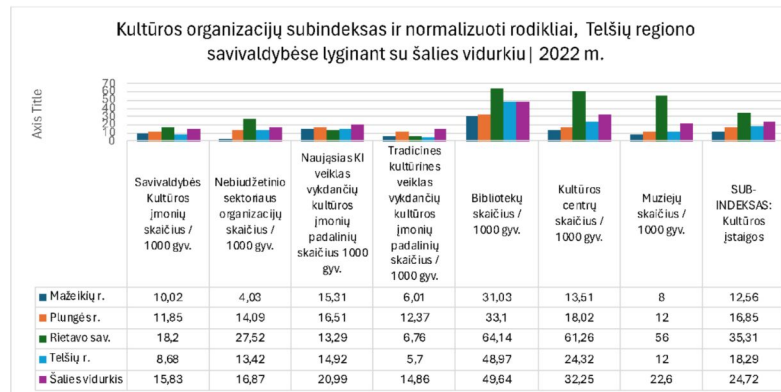
4 pav. Mėnesinio darbo užmokesčio, bruto (Eur), augimas Telšių regiono savivaldybėse ir Lietuvoje 2018–2022 m.

4. Mažai diversifikuota ekonomika. FZ nėra aktyviai lankoma turistų – nakvynių skaičius, tenkantis 1-am gyventojui apgyvendinimo įstaigose 2022 m. siekė 0,94 ir svyravo nuo 0,13 Rietavo savivaldybėje iki 1,45 Mažeikių r. sav. (palyginimui, Lietuvoje šio rodiklio

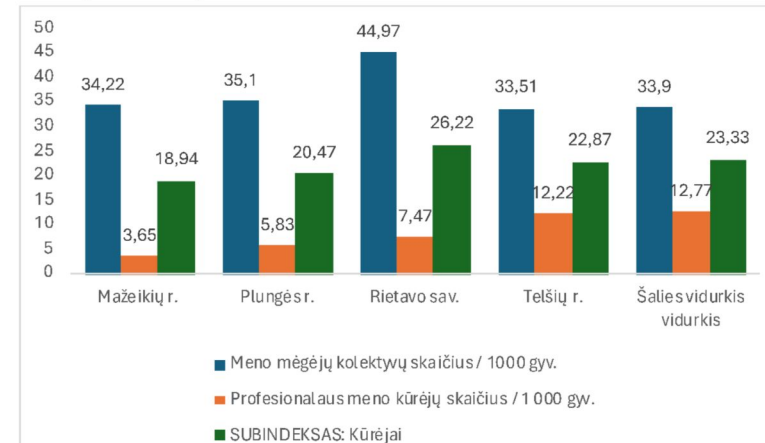
¹⁷ Šaltinis: Inovacijų agentūros regioninė ekonomikos apžvalga „Telšių apskrities ekonominės struktūra ir raida“ (<https://inovacijuaagentura.lt/site/binaries/content/assets/analitika/apzvalgos/2022/telsiu-apskr.-v2.pdf>).

reikšmė siekė 2,88)¹⁸. 2018–2022 m. duomenimis, FZ apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikėjų sukuriama pridėtinė vertė dirbančiajam siekė vidutiniškai 9 Eur (Lietuvos vidurkis 2018–2022 m. dirbančiajam – 11,46 Eur) ir svyravo tarp 10,5 Eur Mažeikių rajono savivaldybėje ir 7,1 Eur Telšių rajono savivaldybėje (žr. 1 priedo 2 lentelę).

Vertinant kultūros įmonių¹⁹, tenkančių 1 tūkst. gyventojų, skaičių, geriausia situacija yra Rietavo savivaldybėje – 1,79, o likusiose FZ savivaldybėse – Plungės r. – 1,41, Mažeikių r. – 1,3, Telšių r. – 1,22 (palyginimui, Vilniaus mieste 1 tūkstančiui gyventojų tenka daugiau nei 6 kultūros įmonės). Analizuojant kitus Savivaldybių kultūros indekso rodiklius (žr. 5 ir 6 pav.) pastebima, kad FZ paprastai geriau vertinami su valstybės ir savivaldybių įstaigų veikla siejami rodikliai, tokie kaip bibliotekų ar kultūros centrų skaičius, meno mėgėjų kolektyvų skaičius (nors ir šiuo atveju geresnius rodiklius už šalies vidurkį pasiekia tik Rietavo savivaldybė), o su profesionaliu menu ir kūrybine ekonomika susiję rodikliai yra prastesni, nei vidutiniškai Lietuvoje. Net ir Telšių rajono savivaldybėje, kurioje veikia Vilniaus dailės akademijos fakultetas (kiti padaliniai veikia daug didesnėse Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybėse) ir menų inkubatorius, profesionalaus meno kūrėjų skaičius 1000-iai gyventojų yra mažesnis už vidutinį Lietuvoje.

5 pav. Kultūros organizacijų subindeksas ir normalizuoti rodikliai Telšių regiono savivaldybėse, lyginant su šalies vidurkiu, 2022 m. Šaltinis: Savivaldybių kultūros indeksas, 2022 m.

6 Pav. Kūrėjų subindeksas ir normalizuoti rodikliai, 2022 m. Šaltinis: Savivaldybių kultūros indeksas, 2022 m.

5. Žemaičių kalba ir kultūra nėra naudojama kaip svarbus veiksnys tiek FZ socialinių ryšių kūrimui, tiek investicijų ir talentų pritraukimui. Žemaičių kalba 2010 m. Tarptautiniame ISO kalbų sąraše įregistruota kaip gyva baltų kalba (kodas: ISO 639-3) šalia kitų trijų gyvų baltų kalbų – lietuvių, latvių ir latgalių, turinti sunormintą gramatiką (A. Girdenis, J. Pabrėža ir kiti). Apytikslu vertinimu,

¹⁸ Šaltinis: 2022–2030 m. Telšių regiono plėtros planas, patvirtintas Telšių regiono plėtros tarybos 2023 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. K/S-5 „Dėl 2022–2030 m. Telšių regiono plėtros plano patvirtinimo“ (<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/461752b0bf3c11ed97b2975f7dad7488>).

¹⁹ Šaltinis: Savivaldybių kultūros indeksas, 2022 m. (https://www.kulturostirimai.lt/wp-content/uploads/2023/12/SKI2022_Tyrimo-ataskaita.pdf).

žemaitiškai (kartu su bendrine lietuvių kalba ir (dažnai) užsienio kalbomis) kalba apie 500 tūkst. žmonių, kurie kartu save identifikuoja ir su kalba, ir su istorinėmis asmenybėmis (S. Daukantas, J. A. Pabrėža, M. Valančius, S. Stanevičius ir kt.), kilmės vieta, žemaitiško charakterio savybėmis (ar autostereotipais) – atkaklūs, santūrūs, orūs, „kieti“. Kaip esminis žemaičių charakterio bruožas įvardijamas užsispyrimas, šis žodis (pozityvia prasme) pavartotas daugumoje visų su žemaičių elgesio ir požiūrio į gyvenimą savitumu susijusių pavyzdžių²⁰. Visgi, vertinant kitus (aukščiau aptartus) problemos aspektus, nėra akivaizdžių požymių, kad šis veiksnys būtų aktyviai naudojamas turizmo, kūrybinės ekonomikos plėtrai, ryšių su diaspora (įskaitant potencialius investuotojus) palaikymui.

Poreikiai, potencialas, bendros problemų priežastys

Poreikiai:

1. Pritaikyti laisvus valstybinės žemės sklypus investicijoms ir pagerinti sąlygas kompetencijų ugdymui, verslo kūrimui ir plėtrai.

FZ yra teritorijų, tinkamų verslo plėtrai, tačiau jų pritaikymas privačių investicijų pritraukimui yra nepakankamas dėl viešosios infrastruktūros trūkumų: dalis esamų laisvų sklypų nesujungti susisiekimo sistema (nepakanka privažiuojamųjų kelių), neužtikrinta integracija į miesto inžinerinę infrastruktūrą (trūksta jungčių su miesto vandentiekio, nuotekų sistemomis ir pan.). Atsižvelgiant į verslumo ir ekonomikos diversifikavimo problematiką (žr. skyrių „Funkcinės zonos bendra problema“) tikslinga skatinti ir bendradarbiavimą bei kompetencijų ugdymo centrų, tai yra atvirų bendravimo, bendradarbiavimo, kūrybos, mokymosi ir darbo erdvių, kuriose teikiamos viešosios ir administracinės paslaugos smulkiojo ir vidutinio verslo (SVV) subjektams, bei verslą ketinantiems pradėti asmenims, ugdomos gyventojų verslumo, inovacijų taikymo ir kūrybinės kompetencijos. Šios erdvės turi būti vienodomis sąlygomis prieinamos visoms FZ tikslinėms grupėms, nepriklausomai nuo gyventojų gyvenamosios vietos ar įmonės registracijos adreso, užtikrinti tarpusavio papildomumą ir nedubliavimą (kiekvienoje jų turi būti kuriama papildoma vertė, pritraukiant paslaugų gavėjus ir iš gretimų savivaldybių), o veikdamos kartu užtikrinti pilną paslaugų kompleksą (nuo verslumo, inovatyvumo ir kūrybiškumo skatinimo iki praktinės pagalbos sukuriant produktus ir įvedant juos į rinką). Poreikis būdingas visoms FZ savivaldybėms.

1 lentelė. Telšių regiono savivaldybių investicijoms skirti sklypai

Investicijoms skirtų žemės sklypų skaičius, vnt.	Mažeikiai: 7 ²¹ ; Plungė: 18 ²² ; Rietavas: 8 ²³ ; Telšiai: 19 ²⁴
--	---

20 Šaltinis: Silvija Papaurėlytė, Kazimieras Žeperka „Lietuvos etninių sričių gyventojų charakterio bruožai kalbos pasaulėvaizdyje“ (<https://journals.lki.lt/bendrinekalba/article/download/284/349/>).

21 Suformuoti investicijoms paruošti sklypai.

22 Suformuoti investicijoms paruošti sklypai, žemės sklypai formuojami detaliau planu, laisvoje valstybinėje žemėje esantys nesuformuoti sklypai.

Investicijoms skirtų žemės sklypų plotas, ha	Mažeikiai: 34,7; Plungė: 32,2; Rietavas: 10,6; Telšiai: 17,1 ha
Kiek iš šitų sklypų jau yra išnuomota, vnt.	Mažeikiai: 1 ²⁵ ; Plungė: 4 ²⁶ ; Rietavas: 1 ²⁷ ; Telšiai: 3, iš jų 1 sklypo 2 dalys, 1 sklypo 1 dalis ²⁸ ;
Kiek iš šitų sklypų jau yra išnuomota, ha	Mažeikiai: 9,0; Plungė: 10,4; Rietavas: 0,4; Telšiai: 2,7
Didžiausiu potencialu pasižyminčios neišnuomos teritorijos	<p>Mažeikių r. sav.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sklypai, esantys Svirtūnų g. 10A ir Svirtūnų g. 8, Juodeikių k., Mažeikių r. sav., turi patogią susisiekimo infrastruktūrą dėl geležinkelio jungties ir asfaltuoto kelio, privažiavimą prie sklypų. Sklypai yra šalia didžiausios Lietuvoje veikiančios gamyklos AB „ORLEN Lietuva“ teritorijos, kartu leidžiančia naudotis bendra inžinerine infrastruktūra ir AB „ORLEN Lietuva“ grupės verslo / verslui paslaugomis. Plotai: Svirtūnų g. 10A – 12,66 ha, Svirtūnų g. 8 – 2,09 ha. Naudojimo būdas – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos. - 3 sklypai Mažeikių miesto pramonės teritorijoje, esantys adresais: Amatininkų g. 3 (plotas – 1,3 ha), Amatininkų g. 9 (plotas 1.17 ha) ir Amatininkų g. 11 (plotas – 0,87 ha). Sklypai yra šalia miesto inžinerinių tinklų koridoriaus, kuriame nutiestos aukštos įtampos elektros, ryšio, vandentiekio, dujotiekio, šilumos trasos. Naudojimo būdas – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos <p>Plungės r. sav.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - žemės sklypas, esantis Žaltakalnio g. 8B, Plungės m. Plotas – 0,4 ha.

23 Suformuoti investicijoms paruošti sklypai, žemės sklypai formuojami detaliuoju planu, laisvoje valstybinėje žemėje esantys nesuformuoti sklypai.

24 Suformuoti investicijoms paruošti laisvi sklypai.

25 Išnuomotas sklypas Svirtūnų g. 10, žemės sklypo nuomos sutartis sudaryta 2022 m. rugsėjo 15 d.

26 Žemės sklypas, esantis Plungėje, Stoties g. 5A – valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis pasirašyta 2023-10-31.

Žemės sklypas, esantis Plungėje, Lentpjūvės g. 12B – valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis pasirašyta 2022-09-01.

Žemės sklypas, esantis Plungėje, Salantų g. 10C – valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis pasirašyta 2023-02-10.

Žemės sklypas, esantis Plungėje, Stoties g. 5J – valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis pasirašyta 2023-12-28.

27 Žemės sklypas, esantis Pramonės g. 14, Rietavas – valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis pasirašyta 2003-02-24.

28 Žemės sklypas esantis Žemaitės g. 36, Telšiai, Valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis galioja nuo 2021-05-27.

Žemės sklypas esantis Jono Semaškos g.1, Telšiai, Valstybinės žemės sklypo vienos dalies nuomos sutartis galioja nuo 2021-12-14, kitos dalies nuomos sutartis galioja nuo 2021-07-09.

Žemės sklypas esantis Žemaitės g. 63, Telšiai, Valstybinės žemės sklypo vienos dalies nuomos sutartis galioja nuo 2022-04-04.

	<p>Paskirtis – kita, naudojimo būdas – komercinės paskirties objektų teritorijos.</p> <ul style="list-style-type: none"> - žemės sklypas, esantis Salantų g. 1A, Plungės m. Plotas – 2,0 ha. Naudojimo būdai – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos <p>Rietavo sav.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 žemės sklypai, esantys L. Ivinskio g.16, 11, 8, Rietavo m. Bendras plotas – 5,83 ha. Naudojimo būdas – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos. - 2 žemės sklypai, esantys Pramonės g. 16A, 2D, Rietavo m. Bendras plotas – 0,852 ha. Šiuo metu formuojami. - žemės sklypas, esantis L. Ivinskio g., Rietavo m. (unikalus Nr. 4400-5576-5405). Plotas – 3,0350 ha. Paskirtis – kita. Naudojimo būdas – bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų bendro naudojimo teritorija). - žemės sklypas, esantis šalia L. Ivinskio g. 16, Rietavo m., nesuformuotas, laisva valstybinė žemė. Plotas – 0,40 ha. <p>Telšių r. sav.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - buvusio karinio miestelio teritorija, esanti Telšių m. tarp Karaliaus Mindaugo g. ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda, plotas – 5,3 ha. Naudojimo būdai – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos. -
Pagrindinės problemos, neleidžiančios panaudoti sklypų (neišnuomotų) investicijoms pritraukti	Trūksta inžinerinių tinklų (ypač vandens tiekimo / nuotekų šalinimo), nėra tinkamos susisiekimo sistemos (šaligatvių, privažiavimo kelio (-ių))

2. Pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros objektus.

VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ atliktas Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimas (2022 m.)²⁹ parodė, kad geriau nei vidutiniškai šalyje buvo įvertinta tik FZ esančių lankytinų objektų būklė (vidutinis įvertinimas tarp 3 ir 4 balų – „gerai“ arba „labai gerai“), kitais atvejais – objektų pritaikymas lankymui (žr. 2 lentelę) paprastai buvo įvertintas 2 ir 3 balų intervale (nesiekė vidutinių 3 balų, reiškiančių įvertinimą „gerai“), atskirais atvejais (vertinant atsiskaitymo, elektromobilių įkrovimo galimybes ar tualetus) įvertinimas nesiekė 2 balų (intervalas tarp „nepakankama“ ir „tobulintina“), o vienas iš prasčiausiai įvertintų aspektų (po automobilių įkrovimo galimybės) – papildoma vertė, t. y. papildomos paslaugos (renginiai, išmanios paslaugos, besikeičiančios ekspozicijos ar parodos, edukacija ir kt.), dėl kurių lankytoji būtų verta užsukti į objektą. Atsižvelgiant į šio vertinimo rezultatus, matoma, kad FZ reikia spręsti tiek fizinio prieinamumo (ypač pritaikymo neįgaliesiems, tualetu), tiek valdymo ir bendros veiklos klausimus (ypač darbo laiko suderinimo, atsiskaitymo galimybių ir objektuose kuriamos vertės (pvz. kultūrinės veiklos). Nors FZ teritoriją kerta jau suformuoti ir tarptautiniu lygiu žinomi nacionaliniai maršrutai: M. K. Čiurlionio kelias, Camino Lituano piligrimų kelias, plačiai žinomas Oginskių paveldas, regiono lygmens maršrutams, nesusisijusiems su garsiausiais Žemaitijos istorijos faktais, geografinėmis vietovėmis ir asmenybėmis (Žemaitijos paveldas, sakraliniai objektai, gamtos turizmo objektai, piliakalniai ir pan.), trūksta žinomumo, efektyvios komunikacijos. Poreikis būdingas visoms FZ savivaldybėms.

2 lentelė. Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimas, 2022 m.

Kriterijus	Lietuvos vidurkis	FZ vidurkis	Intervalas atskirose savivaldybėse nuo mažiausios iki didžiausios reikšmės
Objekto bendras vidurkis	2,8	2,62	2,43–2,78
Susisiekimas	3,24	3,21	3,07–3,39
Orientavimasis	3,13	3,03	2,71–3,28
Objekto būklė	3,41	3,49	3,35–3,6
Tvarka	3,32	3,25	2,84–3,49
Darbo laikas	2,78	2,5	2,1–2,82
Pritaikymas neįgaliųjų ir ribotos judėsenos	3,13	3,04	2,79–3,34

²⁹ Šaltinis: VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimas (<https://lithuania.travel/lt/profesionalams/tyrimai-ir-duomenys/teminiai-tyrimai/lietuvos-turistiniu-vietoviu-infrastrukturos-vertinimo-tyrimas>).

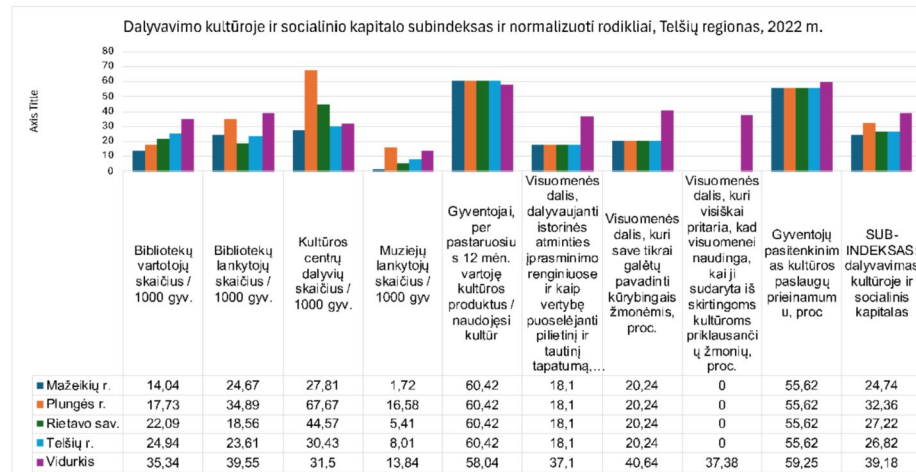
turistų poreikiams			
Tualetai	1,95	1,88	1,47–2,32
Automobilių stovėjimo aikštelės	3	2,86	2,43–3,27
Elektromobilių įkrovos stotelės	1,35	1,04	1–1,1
Teikiamos paslaugos	2,69	2,53	1,98–3,05
Poilsis, vanduo, maistas	3,28	3,21	2,93–3,06
Darbuotojai	3,49	3,25	3,11–3,4
Atsiskaitymo galimybės	2,76	1,89	1,33–2,46
Draugiška šeimoms su vaikais	2,94	2,61	2,24–2,88
Draugiška turistams su naminiiais gyvūnais	2,48	2,17	1,95–2,65
Papildoma vertė	1,94	1,54	1,06–2,2

3. Didinti gyventojų įsitraukimą į kultūrą ir stiprinti socialinį kapitalą.

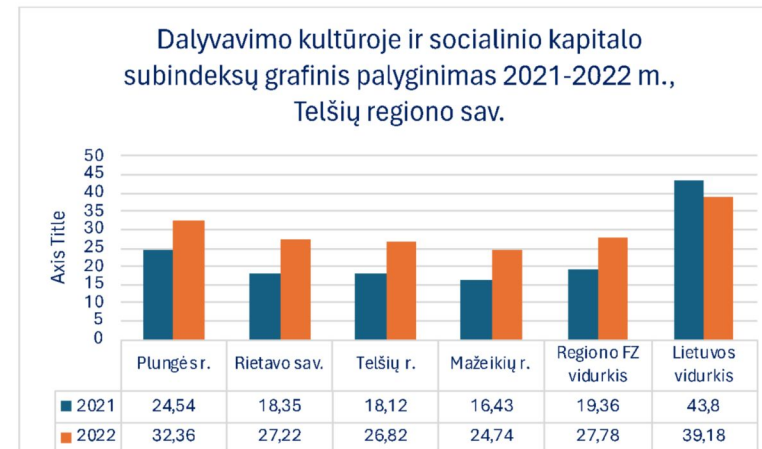
Tyrimo „Savivaldybių kultūros indeksas 2022“, įvertintas dalyvavimo kultūroje ir kultūros ir socialinio kapitalo subindeksas³⁰ parodė, kad visose FZ savivaldybėse trūksta aktyvesnio gyventojų dalyvavimo kultūrinėje, pilietinėje ir socialinėje veikloje. 2022 m. subindekso reikšmės siekia: Mažeikių r. sav. – 24,74; Telšių r. sav. – 26,82; Rietavo sav. – 27,22; Plungės r. sav. – 32,36, kai subindekso (normalizuotų reikšmių) vidurkis yra 39,18 (visų FZ savivaldybių rodiklis mažesnis už vidutinį šalyje) (žr. 7 pav.). Beveik visi subindekso rodiklių ir FZ savivaldybių įverčiai yra prastesni už vidurkį (aukščiau už vidurkį vertinamas tik 2-jų savivaldybių kultūros centrų dalyvių skaičius ir visų savivaldybių gyventojų kultūros produktų naudojimas). Paradoksalu, bet FZ gyventojai ir rečiau, lyginant su kitomis teritorijomis, kaip vertybę puoselėja pilietinį ir tautinį tapatumą ir rečiau pripažįsta skirtingų kultūrų derinio naudą visuomenei (FZ savivaldybių rodikliai žemiausi rodikliai tarp visų savivaldybių, visiškai pritaria apie 12,5 proc. respondentų). Tai gali būti susiję su

30 Šaltinis: VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimas (<https://lithuania.travel/lt/profesionalams/tyrimai-ir-duomenys/teminiai-tyrimai/lietuvos-turistiniu-vietoviu-infrastrukturos-vertinimo-tyrimas>). *Skaičiuojant subindeksą, vertinamas kultūros centrų dalyvių skaičius, muziejų lankytojų skaičius, bibliotekų vartotojų skaičius, bibliotekų lankytojų (apsilankymų) skaičius, gyventojų (≥ 15 m.), kurie per pastaruosius 12 mėn. vartojo kultūros produktus / naudojos kultūros paslaugomis, proc. dalis, visuomenės dalis, dalyvaujanti istorinės atminties įprasminimo renginiuose ir kaip vertybę puoselėjanti pilietinį ir tautinį tapatumą, visuomenės dalis, kuri save tikrai galėtų pavadinti kūrybingais žmonėmis, visuomenės dalis, kuri visiškai pritaria, kad visuomenei naudinga, kai ji sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių, gyventojų pasitenkinimas kultūros paslaugų prieinamumu.*

fragmentuota kultūros ir etnokultūros puoselėjimo veikla FZ savivaldybėse, todėl reikalinga savivaldybių sistemiška politika – ieškoti papildomų priemonių ir formų tiek etninio tapatumo išsaugojimui, tiek naujų kultūros kūrėjų idėjų realizavimui, savivaldybių kultūros įstaigų bendradarbiavimui, tvariam gyventojų įsitraukimui į kultūros veiklą. Pastebima, kad nors 2021–2022 m. dalyvavimo kultūroje ir socialinio kapitalo indeksas pastebimai išaugo (žr. 8 pav.), daugelyje sričių, ypač – rodančių socialinį kapitalą, pažanga artėjant bent prie vidutinių šalies reikšmių nebuvo pakankama. Todėl būtina toliau stiprinti partnerystę tarp švietimo įstaigų, kultūros centrų, bibliotekų, muziejų, bendruomenės, menininkų, sukuriant tam palankią aplinką. Šis poreikis būdingas visoms FZ savivaldybėms.

7 pav. Dalyvavimo kultūroje ir socialinio kapitalo subindeksas ir normalizuoti rodikliai, 2022 m. Telšių regiono savivaldybėse, lyginant su šalies vidurkiu

8 pav. Dalyvavimo kultūroje ir socialinio kapitalo subindeksų palyginimas 2021–2022 m. Telšių regiono savivaldybėse

Bendriems Telšių regiono savivaldybių poreikiams tenkinti bus pasitelkiamas savivaldybių turimas *potencialas*:

1. **Daugiacentrė FZ struktūra.** Taikant Vidaus reikalų ministro 2019 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. 1V-861 patvirtintą metodiką³¹, nustatyta, kad 3 iš 4 FZ savivaldybių priskirtinos (I-ajai) ekonominių centrų savivaldybių grupei. Tai savivaldybės, kurių teritorijoje yra ekonominės veiklos koncentracijos centras, o darbo vietos centre pasiekiamos toje pačioje savivaldybėje per 30 ir mažiau minučių, tuo tarpu 4-oji (Rietavo) savivaldybė priskirtina II-ajai savivaldybių grupei, tai ekonominės veiklos koncentracijos centro neturinti savivaldybė, iš kurios darbo vietos ekonominės veiklos koncentracijos centruose pasiekiamos per 30 ir mažiau minučių. Tai unikalūs

31 Šaltinis: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/d2a35430f11411e993e1a0efdbde7def/>.

derinys – visuose kituose regionuose buvo bent po vieną „nutolusią savivaldybę“. Tos pačios išvados gautos ir rengiant Lietuvos Respublikos bendrąjį planą³², atlikta analizė parodė, kad FZ esanti Plungė išskirtina kaip ekonominio augimo centras su pramonės plėtros prioritetu, Telšiams ir Mažeikiams priskirtinas regioninių palaikomojo tipo centrų, kurių prioritetas – mišri ekonominė veikla, vaidmuo. Tai reiškia, kad FZ pasižymi didele darbo vietų koncentracija ekonominiuose centruose (2018 m. Vidaus reikalų ministerijos vertinimu – apie 45 proc. darbo vietų yra koncentruotos ekonominiuose centruose, palyginimui kituose panašaus dydžio regionuose atitinkamas rodiklis siekė 11–30 proc.), o FZ 3 urbanistiniai augimo centrai – Mažeikiai, Plungė, Telšiai, ir Rietavas, nutolęs nuo Plungės tik 22 km, o nuo magistralės A1 tik apie 11 km, sudaro vientisą urbanistiniu požiūriu struktūrą, kurioje didžioji dalis įmonių ir gyventojų gyvena miestuose arba labai arti jų, beveik nepasireiškia visiems kitiems Lietuvos regionams būdingi ekonominiai skirtumai tarp savivaldybių (pvz. 2023 m. verslumo lygio rodiklio intervalas buvo tarp 22,98 Plungės r. sav. (mažiausia reikšmė) ir 26,71 mažų ir vidutinių įmonių vienam tūkstančiui gyventojų Mažeikių r. sav. (didžiausia reikšmė). Todėl **(su sąlyga, kad bus efektyviai bendradarbiaujama tarp savivaldybių užtikrinant paslaugas smulkiam ir vidutiniam verslui ir reikiamas gyventojų kompetencijas, ryšius (įskaitant kultūrinius) tarp gyventojų)**, gali pasireikšti didesniems miestams būdingas aglomeracijos ekonomikos efektas³³.

2. **Žemaitijos istorija, kultūra ir paveldas.** FZ teritorija yra unikalaus Žemaitijos etnokultūrinio arealo dalis. Vertingiausi šio paveldo materialaus paveldo objektai yra Žemaitijos nacionaliniame parke, kuris didele dalimi sutampa su FZ teritorija. Nematerialūs įvairialypiai ir saviti kultūros išteklių, būdingi tik Žemaitijos arealui, yra stiprus potencialas etnokultūrai, tarpusavio ryšiams ir ryšiams su visame pasaulyje gyvenančia žemaičių diaspora puoselėti. Minėtina Žemaitijos istorija ir paveldas, ypač sakralinis paveldas, krikšto, tautinio atgimimo istorija (asmenybių gausa nenusileidžianti Suvalkijai, žemaičių kalba, savita architektūra, visame pasaulyje gyvenančių žemaičių skleidžiami pozityvūs (ar saviironiški) stereotipai). Potencialą realizuoti leidžia ir ganėtinai aktyvus (nors dažniau kaip vartotojų) gyventojų dalyvavimas kultūroje: vertinant Savivaldybių kultūros indeksą, pastebima, kad visose FZ savivaldybėse 2022 m. nuo 60,42 proc. gyventojų dalyvauja kultūroje (žr. 7 pav.), t. y. gyventojai (≥ 15 m.) per pastaruosius 12 mėn. vartojo kultūros produktus / naudojo kultūros paslaugas (neskaitant masinių medijų – televizijos, spaudos, radijo, interneto – ir virtualaus vartojimo).

Reikšmingą vaidmenį FZ kultūriniame gyvenime turi aukštojo mokslo įstaigos – Vilniaus dailės akademijos fakulteto buvimas. Unikali galimybė nedideliame regione rengti universitetinį išsilavinimą turinčius specialistus (o kartu ir kūrybingas, kritiškai mąstančias asmenybes) FZ suteikia reikšmingą pranašumą prieš kitus regionus kultūrinių ir kūrybinių industrijų potencialo aspektu, ypač atsižvelgiant į tai, kad šio fakulteto studijų programos yra specializuotos taikomojo meno³⁴ srityje.

FZ taip pat yra visai šalia kito Lietuvai svarbaus turistinio arealo – Baltijos jūros pakrantės, o pagrindinės magistralės Vilnius–Klaipėda artumas leidžia greitai pasiekti norimas lankytinas vietas. Taip FZ teritorija patenka į tarptautinių kelių sankirtą, iš kurios lengva, greitai ir

32 Šaltinis: Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo (<https://e-seimasx.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ab6b8b21266f11ec99bbc1b08701c7f8>).

33 Šaltinis: Giedrės Dzemydaitės disertacija „Regionų ekonominės plėtros efektyvumas integracinių procesų Europos Sąjungoje sąlygomis“ (<https://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:16678052/datastreams/MAIN/content>).

34 Šaltinis: <https://www.vda.lt/lt/telsiu-fakultetas/apie-fakulteta>

patogu apsilankyti daugumoje FZ lankytinų vietovių ar objektų. Potencialas būdingas visoms FZ savivaldybėms.

3. Funkcinės zonos savivaldybių institucijų ir įstaigų užmegzti tarpusavio ryšiai ir ryšiai su Lietuvos ir užsienio partneriais turizmo ir verslo srityse.

FZ esantys turizmo ir verslo informacijos centrai (TVIC) ir Žemaitijos verslo centras (ŽVC) turi ilgalaikės bendradarbiavimo patirties: bendri renginiai, projektai, narystė verslą vienijančiose organizacijose, pvz. ŽVC prisideda rengiant verslo forumus; Mažeikių ir Rietavo TVIC, ŽVC, Plungės TVM kartu įgyvendino socialinio verslo skatinimo projektą (plačiau žr. I Strategijos skyriuje).

Rietavo TVIC, nuo 2011 m. įgyvendindama tarptautinius projektus, išvystė platų kontaktų tinklą su mokslo, verslo paramos institucijomis, verslo asociacijomis ir verslais Europoje, ypač Baltijos jūros regione. Pasinaudojant tarptautine patirtimi, Rietavo TVIC, orientuodamasis į ateities ekonomiką, didina paslaugų įvairovę SVV. 2019 m. Rietavo TVIC pasirašė susitarimus su NetPort mokslo parku (Švedija) ir Loland Falster profesinio mokymo centru / CELF (Danija) dėl ketinimo bendradarbiauti, dalintis patirtimi ir tinklais vystant kompetencijų ir inovacijų centrą Rietave. Nuo 2023 m. vystoma partnerystė su bendradarbytės centrų tinklu Talent Garden³⁵ – aptariamas bendradarbiavimas ir planuojamos patirties perėmimo veiklos. Vykdytų projektų metu, pasinaudojant partnerių patirtimi, buvo kuriamos, bandomos ir pritaikomos SVV skatinimo metodikos, vystomi bendradarbiavimo tinklai, pvz. remiantis amerikietės Barbaros Sher sukurta idėja parengta ir verslo subjektams pritaikyta Sėkmės komandos darbo metodika³⁶; remiantis Švedijos eksperto **dr. Michael Scherdin** Devynių žingsnių proceso metodika parengtas verslo akceleravimo vadovas „PopUp Lab startuoliai“³⁷; sukurtas tarptautinis kūrybinių brokerių tinklas³⁸, turintis patirties ir kompetencijų palengvinti tradicinio ir kūrybinio verslo bendradarbiavimu paremtų naujų produktų ir paslaugų vystymą, brokeriams bendradarbiaujant išbandyta prototipų rengimo metodika; vystomas filmų edukatorių tinklas FilmNet³⁹ – ugdomos filmų ir vaizdo turinio kūrimo kompetencijos, stiprinamas kūrėjų verslumas.

Galimybės ir grėsmės

Galimybės:

1. Europos reindustrializacija. Globalinės grėsmės, pramonės grįžimas į Europą, Kinijos ekonominiai sunkumai gali paskatinti didesnes investicijas Europoje, nes įmonės sieks trumpinti tiekimo grandines. Tai gali paveikti ekonominę aplinką, ypač tose teritorijose, kur darbo jėgos potencialas nėra visiškai išnaudotas.

2. Augantis naudojimas skaitmeninėmis priemonėmis ir socialiniais tinklais. Ši galimybė gali turėti įtakos atveriant naujus viešinimo kanalus. Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis apie gyventojų naudojamą informacinėmis technologijomis:

35 Šaltinis: <https://talentgarden.org/en/>.

36 Šaltinis: <http://www.rietavovic.lt/lt/projektu-rezultatai/keliaujame-i-uzsieni-going-abroad>.

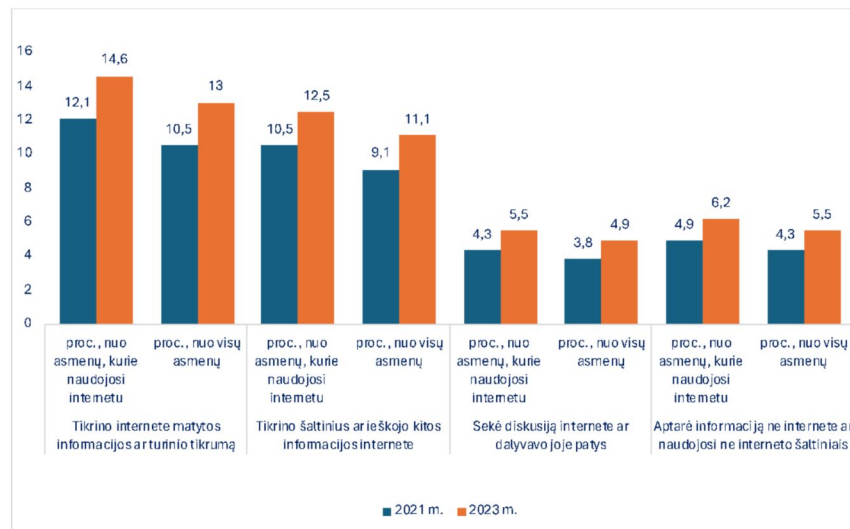
37 Šaltinis: <http://www.rietavovic.lt/lt/projektu-rezultatai/bee-lab>.

38 Šaltinis: <https://movecreative.eu/creative-broker-network/>.

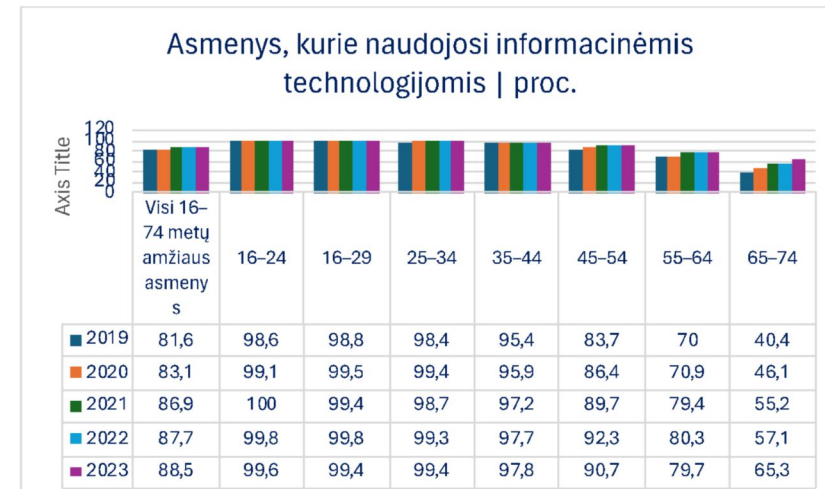
39 Šaltinis: <http://www.rietavovic.lt/lt/projektu-rezultatai/filmnet>.

2023 m. 88,5 proc. Lietuvos gyventojų naudojami informacinėmis technologijomis, palyginus su 2021 m. šis rodiklis siekė 81,6 proc. 2023 m. 14,6 proc. internetu besinaudojančių asmenų tikrino internete matytos informacijos ar turinio tikrumą, kai 2021 m. šis skaičius buvo 12,1 proc., o 12,5 proc. Lietuvos gyventojų tikrino šaltinius ar ieškojo kitos informacijos internete, kai 2021 m. šis skaičius buvo 10,5 proc. (žr. 9 ir 10 pav.).

Tai rodo, kad pastaruosiu metu Lietuvos gyventojai vis dažniau naudojami skaitmeninėmis priemonėmis ir tai atveria naujas galimybes kultūros, turizmo veiklai ir viešinimui, tačiau kartu auga patikimos ir tikslios informacijos poreikis.

9 pav. Lietuvos gyventojai tikrino internete matytos informacijos ar turinio tikrumą, šaltinius ar ieškojo kitos informacijos internete per 2021–2023 m.

10 pav. Gyventojų naudojimas informacinėmis technologijomis, 2019–2023 m.

Grėsmės:

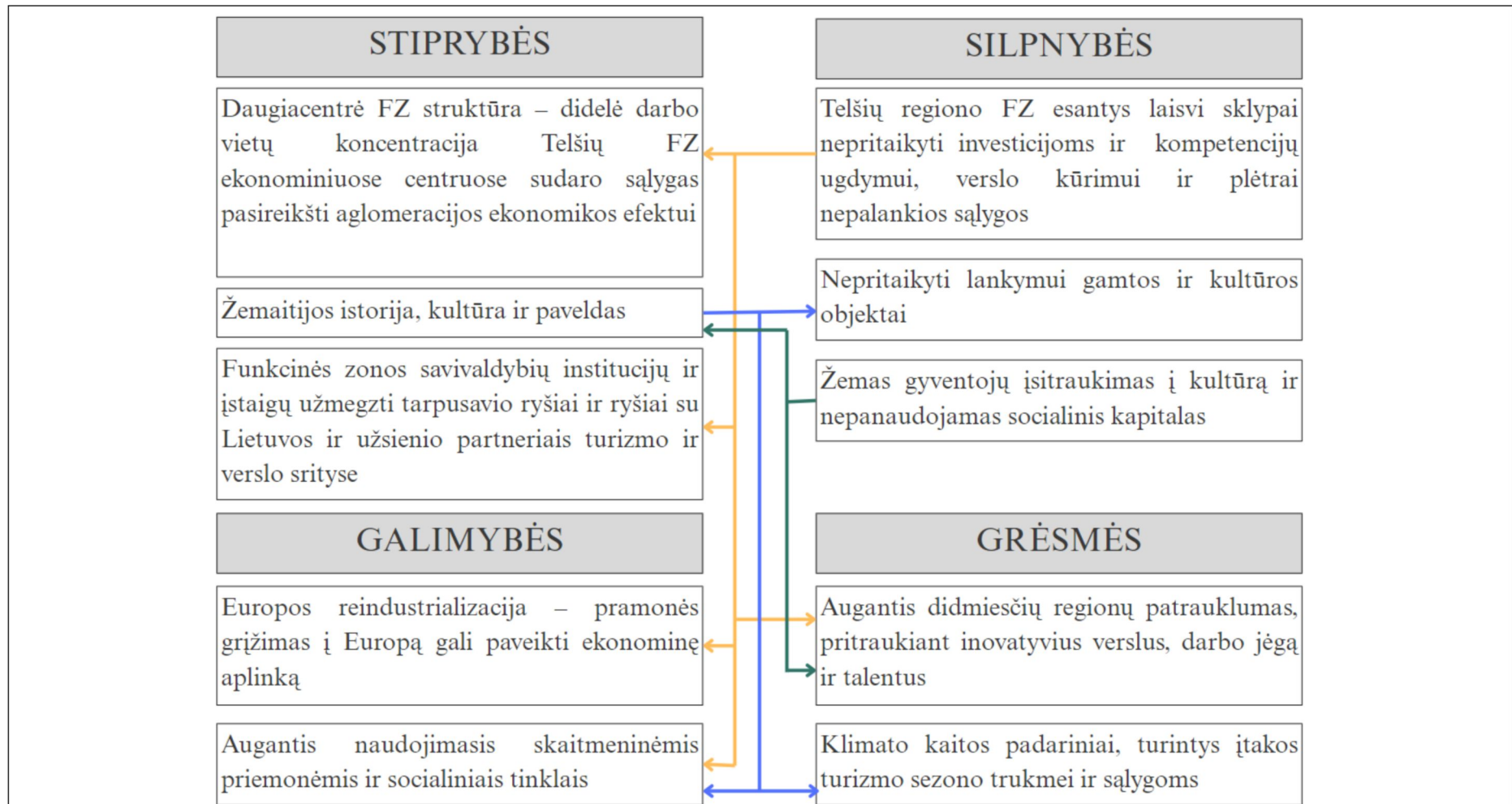
1. Augantis didmiesčių regionų patrauklumas, pritraukiant inovatyvius verslus, darbo jėgą ir talentus. Gyventojų vidinės migracijos tendencijos rodo nemažėjančius gyventojų migracijos procesus į didmiesčius – ten persikraustoma dėl paslaugų įvairovės ir prieinamumo, mokymosi, darbo ir kt. priežasčių, todėl dažnai kiti regionai gali netekti darbingo amžiaus gyventojų, talentų ir kūrėjų, kurie ten negali realizuoti savo potencialo. Toks gyventojų „nutekėjimas“ gali mažinti FZ ekonominį potencialą.

2. Klimato kaitos padariniai, turintys įtakos turizmo sezono trukmei ir sąlygoms:

- kylant oro temperatūrai, mažės lankytojų srautai objektuose po atviru dangumi;
- drastiškai keičiantis orams, gyventojai planuos trumpesnes keliones;
- nepalankios oro sąlygos gali turėti neigiamų pasekmių gamtiniam turizmui, kuris yra vienas stipriausių turizmo sektorių FZ teritorijoje.

Teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė

Problema: Nepatrauklios verslo kūrimo ir plėtros sąlygos, neišnaudojamas kultūrinis potencialas.

11 pav. Teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

SSGG veiksmių tarpusavio ryšiai

Siekiant didinti gyventojų įsitraukimą į kultūrą ir stiprinti socialinį kapitalą, numatoma geriau pasinaudoti Žemaitijos istorijos, kultūros ir

paveldo ištekliais. Tai leis valdyti grėsmę, kylančią dėl augančio didmiesčių regionų patrauklumo, pritraukiant inovatyvius verslus, darbo jėgą ir talentus.

Unikalūs Žemaitijos istorijos, kultūros ir paveldo ištekliai gali būti geriau panaudoti, pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus bei pasinaudojant augančiu skaitmeninių priemonių ir socialinių tinklų naudojimu (tame tarpe kultūros turinio kūrimui ir sklaidai). Tai leis valdyti grėsmę, kylančią dėl klimato kaitos padarinių, turinčių įtakos turizmo sezono trukmei ir sąlygoms.

Siekiant pritaikyti sklypus investicijoms ir verslo plėtrai bei pagerinti kompetencijų ugdymo, verslo kūrimo ir plėtros sąlygas, numatoma pasinaudoti daugiacentre ir vientisa urbanistiniu požiūriu FZ struktūra, kurioje didžioji dalis įmonių ir gyventojų gyvena miestuose arba labai arti jų, tai gali sukelti aglomeracijos ekonomikos efektą, ypač jei bus užtikrinta investicijoms ir MVĮ veiklai reikalinga infrastruktūra ir bus nuosekliai ugdomos gyventojų kompetencijos ir kūrybiškumas. Juolab, kad funkcinės zonos savivaldybių institucijų ir įstaigų užmegzti tarpusavio ryšiai ir ryšiai su Lietuvos ir užsienio partneriais turizmo ir verslo srityse leis didinti SVV paslaugų apimtį ir įvairovę. Šalinant silpnybę numatoma pasinaudoti augančiu naudojimu skaitmeninėmis priemonėmis ir socialiniais tinklais bei Europos reindustrializacijos tendencijomis. Tai leis valdyti grėsmę, kylančią dėl augančio didmiesčių regionų patrauklumo, pritraukiant inovatyvius verslus, darbo jėgą ir talentus.

III SKYRIUS
TIKSLAI IR UŽDAVINIAI IR JŲ VERTINIMO RODIKLIAI

Tikslas	Poveikio rodiklis (-iai)	Poveikio rodiklio (-ių) reikšmės			Uždaviniai	Uždavinių rezultato rodikliai	Uždavinių rezultato rodiklių reikšmės			
		Pradinė	Tarpinė	Siekiamą			Pradinė	Tarpinė	Siekiamą	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. Didinti regiono turistinį ir investicinį patrauklumą bei plėtoti regioninį identitetą	Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) (procentai)	66,3 (2021 m.)	71,3 (2025 m.)	73,5 (2029 m.)	1.1. Padidinti FZ patrauklumą gyventi ir lankytis, pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus, puoselėjant etninę kultūrą ir identitetą	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	5000 (2029 m.)	
		Dalyvavimo kultūroje ir socialinio kapitalo subindeksas	19,36 (2021 m.)	29 (2025 m.)		38 (2029 m.)	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (hektarai)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	1571,946 (2029 m.)
	Dalyvavimo kultūroje ir socialinio kapitalo subindeksas		19,36 (2021 m.)	29 (2025 m.)		38 (2029 m.)	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius (naudotojai per metus)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	17300 (2029 m.)
							Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)*	0	0 (2025 m.)	1000 (2029 m.)
							Bendrai teikiamos viešosios paslaugos (skaičius)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	2 (2029 m.)
	Dalyvavimo kultūroje ir socialinio kapitalo subindeksas		19,36 (2021 m.)	29 (2025 m.)		38 (2029 m.)	1.2. Padidinti FZ investicinį patrauklumą, pritaikant	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)
		Sukurtos arba atkurtos						0	0	13,697

					sklypus investicijoms ir verslo plėtrai, skatinant kūrybiškumą bei padidinant paslaugų SVV apimtį ir įvairovę	teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (hektarai)	(2023 m.)	(2025 m.)	(2029 m.)
						Bendrai teikiamos viešosios paslaugos (skaičius)	0 (2023 m.)	0 (2025 m.)	1 (2029 m.)

*Rodiklių bus siekiama ESFIP 8.1 uždavinio įgyvendinimui skirtomis lėšomis.

IV SKYRIUS INTEGRUOTO POŽIŪRIO APRAŠYMAS

Integruoto požiūrio, kurio laikomasi rengiant ir įgyvendinant Strategiją, aprašymas		
Strategijos atitiktis integruotą požiūrį užtikrinantiems principams	Veiksmams prisidedama prie efektyvesnio dviejų ar daugiau Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybių funkcijų vykdymo	<p>Įgyvendinant FZ strategiją integruotas požiūris įgyvendinamas planuojant veiksmus, kuriais būtų užtikrinamas FZ lankytinų objektų prieinamumas ir žinomumas, būtų geriau panaudojami kultūros ir gamtos ištekliai, kuriamos naujos kultūrinės veiklos formos, investicijoms ir verslo plėtrai paruošiami sklypai, ugdomos ekonominei FZ plėtrai būtinos kompetencijos (įskaitant kūrybines), užtikrinamos naujos paslaugos SVV ir tokiu būdu prisidedama prie šių Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybių funkcijų vykdymo:</p> <p>Uždavinio „Padidinti FZ patrauklumą gyventi ir lankytis, pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus, puoselėjant etninę kultūrą ir identitetą“ veiksmams:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 38 p.); - gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (Vietos savivaldos

		<p>įstatymo 6 str. 13 p.);</p> <p>- vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 8 p.).</p> <p>Uždavinio „Padidinti FZ investicinį patrauklumą, pritaikant sklypus investicijoms ir verslo plėtrai, skatinant kūrybiškumą bei padidinant paslaugų SVV apimtį ir įvairovę“ veiksmis:</p> <p>- sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 38 p.);</p> <p>- gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 13 p.);</p> <p>- priešmokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimas, savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas, mokyklų (klasių), vykdančių bendrojo ugdymo programas ir skirtų šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kadetų ugdymo mokyklų, skirtų šalies (regiono) mokiniams, išlaikymas (Vietos savivaldos įstatymo 7 str. 6 p.);</p> <p>- vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 8 p.).</p>
	<p>Iš kiekvienam uždaviniui priskirtų veiksmų visumos naudą gaus tikslinės grupės dvejose ar daugiau tarpusavyje besiribojančiose ir socialiniais ir (ar) ekonominiais ryšiais susijusiose arba potencialiai tokius ryšius galinčiose suformuoti savivaldybėse</p>	<p>Įgyvendinant veiksmus pagal uždavinį „Padidinti FZ patrauklumą gyventi ir lankytis pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus, puoselėjant etninę kultūrą ir identitetą“ numatoma Mažeikių, Plungės, Telšių rajonų ir Rietavo savivaldybėse vykdyti investicinius veiksmus, kuriais bus užtikrinamas FZ lankytinų objektų prieinamumas ir žinomumas, būtų geriau panaudojami kultūros ir gamtos išteklių. Neinvesticiniais veiksmais bus vykdomas regiono turistinių maršrutų sudarymas, priežiūra ir populiarinimas, sukurto skaitmeninio informacinio įrankio palaikymas, renginių organizavimas, bendrai kuriamos ir įgyvendinamos naujos kultūrinės veiklos formos, taip užtikrinant bendrą viešųjų paslaugų teikimą.</p> <p>Šio uždavinio veiksmų įgyvendinimo naudą gaus visų FZ savivaldybių gyventojai, turizmo ir kultūros paslaugų teikėjai.</p>

		<p>Įgyvendinant veiksmus pagal uždavinį „Padidinti FZ investicinį patrauklumą, pritaikant sklypus investicijoms ir verslo plėtrai, skatinant kūrybiškumą bei padidinant paslaugų SVV apimtį ir įvairovę“ numatoma Mažeikių, Plungės, Telšių rajonų ir Rietavo savivaldybėse vykdyti investicinius veiksmus, kuriais investicijoms ir verslo plėtrai bus paruošiami sklypai. Siekiant užtikrinti naujas viešąsias paslaugas SVV subjektams ir FZ gyventojų kompetencijų ugdymą, bus kuriami trys specializuoti centrai. Plungės rajono savivaldybėje bus kuriamas kompetencijų ugdymo centras, orientuotas į Telšių regiono vaikus ir jaunimą, siekiantį ugdyti verslumą, gebėjimą kurti ir taikyti inovacijas, socialines ir emocines kompetencijas, kūrybiškumą – t. y. kompetencijas, reikalingas pradėdant verslą, renkantis ar pradėdant profesinę karjerą. Rietavo savivaldybėje kuriamame regioniniame bendradarbiavimo ir verslumo kompetencijų stiprinimo centre SVV subjektams bei ketinantiems pradėti verslą asmenims iš viso Telšių regiono, be kitų paslaugų SVV, bus sudarytos sąlygos naudotis technologine zona, skirta produktų prototipų kūrimui ir gamybai. Mažeikių rajono savivaldybėje kuriamas kūrybinių industrijų stiprinimo centras sudarys galimybes Telšių regiono SVV, NVO, bendruomenėms bei gyventojams naudotis kūrybinei veiklai ir kultūriniais renginiais pritaikytomis erdvėmis.</p> <p>Neinvesticiniais veiksmais bus užtikrintos sukurtų paslaugų SVV viešinimo ir populiarinimo veiklos, būtini tyrimai, rinkos analizė ir potencialių investuotojų identifikavimas; investicijų pritraukimo kampanijos ir reklama; investicijų pritraukimo renginiai, konferencijos ir pan.; sukurto skaitmeninio informacinio įrankio palaikymas, taip užtikrinant bendrą viešosios paslaugos teikimą. Kompetencijų ugdymo srityje – organizuojamos praktinės dirbtuvės, kūrybinių idėjų hakatonai, mentorystės programos, teminiai renginiai, įskaitant ir skirtus bendradarbiavimui kultūros paslaugų bei kultūros ir kūrybinių industrijų srityse, taip ne tik gerinant verslo aplinką, bet ir skatinant regioninį kultūrinį aktyvumą, tarpinstitucinį ir tarpdisciplininį bendradarbiavimą.</p> <p>Šio uždavinio veiksmų įgyvendinimo naudą gaus visų FZ savivaldybių gyventojai, mažos ir vidutinės įmonės.</p>
Veiksmai, įgyvendinami taikant integruotų teritorinių investicijų metodą		Pagal FZ strategijos uždavinius „Padidinti FZ patrauklumą gyventi ir lankytis pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus, puoselėjant etninę kultūrą ir identitetą“ ir „Padidinti FZ investicinį patrauklumą, pritaikant sklypus investicijoms ir verslo plėtrai, skatinant

		<p>kūrybiškumą bei padidinant paslaugų SVV apimtis ir įvairovę“ numatoma vykdyti veiksmus prisidedant prie 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 5 prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ 5.2 uždavinio „Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose“ įgyvendinimo.</p> <p>Pagal FZ strategijos uždavinį „Padidinti FZ patrauklumą gyventi ir lankytis pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus, puoselėjant etninę kultūrą ir identitetą“ numatoma vykdyti veiksmą, prisidedantį prie 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos 8 specialiojo prioriteto 8.1 uždavinio „Skatinti darnų įvairiarūši judumą miestuose“ įgyvendinimo.</p>
--	--	--

V SKYRIUS PARTNERIŲ DALYVAVIMAS RENGIANČI IR ĮGYVENDINANT STRATEGIJĄ

Partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant Strategiją aprašymas		
Etapas	Įtraukimo priemonės	Dalyviai
Strategijos rengimas	Strategijos rengimo aptarimas 2021 m. gruodžio 20 d. kolegijos posėdyje ir strategijos pristatymas 2024 m. balandžio 16 d. kolegijos posėdyje (https://telsiuregionas.lt/tarybos-veikla/kolegija/darbotvarkes-sprendimai-ir-protokolai/)	Telšių regiono plėtros tarybos nariai ir partneriai
	Viešas Strategijos projekto pristatymas suteikiant galimybę teikti pasiūlymus 2022 m. liepos 13 d. Rietavo TVIC, Parko g. 5, Rietavas	Nevyriausybines organizacijos, socialiniai ekonominiai partneriai, visuomenė
	Viešas Strategijos projekto pristatymas suteikiant galimybę teikti pasiūlymus 2022 m. spalio 28 d. Rietavo TVIC, Parko g. 5, Rietavas	Nevyriausybines organizacijos, socialiniai ekonominiai partneriai, visuomenė
Strategijos įgyvendinimas	Strategijos ir jos stebėsenos rezultatų viešinimas visų Telšių regiono savivaldybių internetinėse svetainėse, sudarant galimybes suinteresuotiems asmenims (ir / ar organizacijoms) teikti pastabas ir pasiūlymus dėl pateiktų ataskaitų, strategijos koregavimo ir keitimo veiksmų. Ši veikla bus vykdoma bent iki 2031 m. Viešinama kasmet iki gegužės 31 d. https://telsiuregionas.lt/tarybos-veikla/regiono-pletra/teritorines-strategijos/	Nevyriausybines organizacijos, socialiniai ekonominiai partneriai, visuomenė. Telšių regiono savivaldybių gyventojai

Partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant Strategiją aprašymas		
Etapas	Įtraukimo priemonės	Dalyviai
	https://telsiai.lt/lt/administracija/administracine-informacija/planavimo-dokumentai https://www.rietavas.lt/go.php/lit/20242029-m-telsiu-regiono-funkcines-zonos-strategija/1 https://mazeikiai.lt/savivalda/planavimo-dokumentai https://www.plunge.lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/ilgalaikiai-planavimo-dokumentai/	
	<p>Strategijos ir jos stebėsenos rezultatų pristatymas Telšių regiono plėtros tarybos ir partnerių grupės posėdžiuose, sudarant galimybes partneriams teikti pastabas ir pasiūlymus dėl pateiktų ataskaitų, strategijos keitimo. Ši veikla bus vykdoma periodiškai bent tris kartus per strategijos įgyvendinimo laikotarpį, įskaitant 2025 m. tarpinę ataskaitą.</p>	<p>Telšių regiono plėtros tarybos kolegijos Partnerių grupės nariai</p>

1 lentelė. FZ savivaldybių sprendimai dėl žemaitiško identiteto puoselėjimo

MAŽEIKIAI	PLUNGĖ	RIETAVAS	TELŠIAI
<p>Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2022 m. sausio 28 d. sprendimas Nr. T1-19 „Dėl 2022 metų kaip Žemaičių kalbos metų paminėjimo“</p> <p>Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. sprendimas Nr. T1-7 „Dėl 2024 metų paminėjimo Žemaitiško rašto metais Mažeikių rajono savivaldybėje“</p>	<p>IX šaukimo Plungės rajono savivaldybės tarybos 30 posėdžio 2021 m. lapkričio 25 d. protokolinis nutarimas „Dėl Žemaičių kalbos minėjimo 2022 m.“</p> <p>Plungės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gruodžio 21 d. sprendimas Nr. T1-321 „Dėl 2024 metų paminėjimo žemaitiško rašto metais Plungės rajono savivaldybėje“</p> <p>Plungės rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 8 d. sprendimas T1-6 „Dėl žemaitiško rašto metų minėjimo Plungės rajono savivaldybėje programos patvirtinimo“</p>	<p>Rietavo savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 23 d. sprendimas Nr. T1-167 „Dėl 2022 metų paskelbimo žemaičių kalbos metais Rietavo savivaldybėje“ (įtrauktos visos švietimo, kultūros, Nevyriausybinių organizacijos, bendruomenės. Parengta Rietavo savivaldybės Žemaičių kalbos metų minėjimo programa (ją sudaro virš 30 renginių, kurių didžioji dalis – vedami žemaitiška tarpe)</p> <p>Rietavo savivaldybės tarybos 2023 m. gruodžio 21 d. sprendimas Nr. T1-118 „Dėl 2024 metų paskelbimo žemaitiško rašto metais Rietavo savivaldybėje“</p>	<p>Telšių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. spalio 28 d. sprendimas Nr. T1-404 „Telšių rajono etninės kultūros plėtros 2022–2024 m. programa“</p> <p>Telšių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. A1-1962 „Žemaičių kalbos metų minėjimo programa“</p> <p>Telšių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gruodžio 28 d. sprendimas Nr. T1-369 „Dėl 2024 metų paminėjimo Žemaitiško rašto metais“ (programa šiuo metu ruošiama)</p>

2 lentelė. Maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įmonių maitinimo vienetų skaičius Telšių regiono savivaldybėse, 2018–2022 metų pabaigoje | vnt.

Apgyvadinimo ir maitinimo paslaugų veiklos našumas - Pridėtinė vertė dirbančiajam, Telšių regionas palyginimas su šalies rodikliais 2022 m.										
Teritorija	Metai	Padalinių skaičius (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) vnt.	Apyvarta (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) tūkst. EUR	Bendrosios investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) tūkst. EUR	Tšlaidos darbuotojų algoms ir atlyginimui (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla); be darbdavio socialinio draudimo įmokų) tūkst. EUR	Darbuotojų (sandomų) skaičius (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) asmenys	Dirbančių asmenų skaičius (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) asmenys	Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) tūkst. EUR	Darbo užmokestis (mėnesinis) Bruto (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) EUR darbuotojui	Pridėtinė vertė (apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla) EUR darbuotojui
Lietuvos Respublika	2022	10785	1826169	90146	536326	45767	50821	754985	1200,5	14,856
	2021	10030	1202485	88952	418765	43026	47379	560081	1002,1	11,821
	2020	9307	938639	91149	355854	42331	46223	449916	889,7	9,734
	2019	8926	1258080	82996	387278	45707	49853	536001	905	10,752
	2018	8421	1119498	107735	265740	44125	46722	473665	645,2	10,138
Telšių apskritis	2022	312	40033	1325	9339	1040	1210	16133	1218,8	13,333
	2021	296	22234	2088	7491	983	1138	10473	1037,1	9,203
	2020	275	17380	1812	6029	887	1017	7995	934,5	7,861
	2019	261	20317	1216	6145	927	1064	7522	971	7,070
	2018	262	20289	922	3953	876	974	7403	713,8	7,601

I. Regioninis bendradarystės ir verslumo kompetencijų stiprinimo centras (toliau – Bendradarystės centras) kuriamas atnaujinant ir pritaikant dalies pastato, adresu L. Ivinskio g. 5, Rietavas, patalpas.

Bendradarystės centras – tai atviros bendravimo, bendradarbiavimo ir darbo erdvės, kuriose vienodomis sąlygomis teikiamos viešosios ir administracinės paslaugos smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams bei ketinantiems pradėti verslą asmenims iš viso Telšių regiono: patalpų, techninės ir biuro įrangos nuoma ir praktinė pagalba; metodinės paslaugos; tarptautiškumo ir kitais verslui aktualiais klausimais paslaugos (remiantis SVV plėtros įstatymu).

Bendradarystės centras turės šias erdves/zonas:

1. Technologinė zona: kūrybinių industrijų laboratorija ir 3D spausdinimo laboratorija, skirta produktų prototipų kūrimui ir gamybai.

Bendradarystės centro Kūrybinių industrijų laboratorijos ir 3D spausdinimo laboratorijos zoną sudaro:

pritaikyta patalpa (-os) filmavimui, įrašams daryti ir garso bei vaizdo redagavimui. Šios patalpos būtų aprūpintos aukštos kokybės audiovizualine įranga, įskaitant profesionalias kameras, garso įrašymo įrangą, montavimo stotis ir kitas reikalingas technologijas.

Pritaikyta patalpa (-os) trimačiams modeliavimo įrankiams, 3D spausdinimo įrankiams, virtualios ir papildytos realybės įrankiams, kompiuteriams ir kitai reikalingai įrangai.

2. Kūrybinė zona, skirta susitikimams, mokymams, renginiams – kompetencijų ugdymui, naujų verslo modelių, produktų ir paslaugų išvystymui, naudojant skaitmenines technologijas ir bendradarbiaujant skirtingų sektorių verslams. Įskaitant etnokultūros zoną, skirtą bendrosios kultūros ir etnokultūros stiprinimui, žemaitiško paveldo saugojimui.

Bendradarystės centro kūrybinę zoną sudaro: susitikimų kambariai, mokymų, konferencijų salės, aprūpintos įranga ir interneto ryšiu, kurios naudojamos bendriems renginiams, susitikimams su kolegomis ar klientais.

3. Darbo ir multifunkcinė zona, skirta verslo subjektų darbui užtikrinti.

Bendradarystės centro darbo ir multifunkcinę zoną sudaro: įkurtos darbo vietos paremtos dalijimosi principu, kurios yra aprūpintos bazine biuro įranga ir interneto ryšiu, spausdinimo, kopijavimo ir skenavimo paslaugomis, interneto prieiga, virtuvės, kavos ar arbatos paslaugomis, rezervacija ir pan.

Bendradarystės centro erdvės/zonos kuriamos naudojant tarptautinę bendradarystės centrų patirtį, pvz. Talent Garden¹, taip užtikrinant Bendradarystės centro tarptautinį įsitinklinimą bei tarptautinius verslo subjektų mainus ir verslų bendradarbiavimą.

Bendradarystės centro vykdomos veiklos:

1. 3D technologijų integravimas į verslo veiklą prototipavimui ir gamybai.

¹ RTVIC užmezgė ryšius su Talent Garden centrais Vilniuje, Milane, Kopenhagoje.

Tai apima virtualią ir papildytą realybę, trimačius modeliavimo įrankius ir kitas 3D inovacijas. Įkurtoje 3D spausdinimo laboratorijoje regiono smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams ir (arba) verslą pradėti ketinantiems fiziniams asmenims bus suteikiama techninė ir metodinė pagalba: padedant ekspertams ir naudojantis 3D technologijomis jie atliks 3D modelių projektavimą, kurs prototipus, vykdys gamybą, pritaikant ją klientų poreikiams.

Veiklos vykdymo vietos ir formos:

Veiklos vyks kūrybinių industrijų laboratorijoje ir 3D spausdinimo laboratorijoje.

Kūrybinių industrijų laboratorija naudos 3D spausdinimą kaip įrankį dizaino objektų kūrimui. 3D laboratorija teiks techninę pagalbą modeliuojant ir spausdinant verslo subjektų ir kūrėjų sukurtus prototipus ir gaminius. Čia bus galima eksperimentuoti su įvairiomis formomis, struktūromis ir medžiagomis, kuriant unikalius ir novatoriškus dizaino objektus bei gaminius. Išskirtinumas – didelių gabaritų (iki 1 metro skersmens) spausdinimo galimybė.

2. Tarptautinėmis praktikomis paremtos verslo spartinimo ir verslumo skatinimo veiklos, buriančios novatorišką ir sąveikaujančią regiono verslo bendruomenę. Didelis dėmesys skiriamas kūrybinių industrijų sektoriaus stiprinimui.

Tarptautinė Rietavo TVIC patirtis ir ryšiai su verslu, mokslu, socialinėmis institucijomis suteikia unikalią paslaugą **verslo spartinimui** ir **verslumo regione skatinimui**, paremtą tarptautine ekspertine patirtimi ir įžvalgomis. Inicijuojama ir fasilituojama² tarpsektorinė ir tarptautinė partnerystė tarp verslų, suteikianti verslo subjektams kompetencijų eksperimentuoti, kurti naujus verslo modelius ir vystyti tarptautinę rinką atitinkančius produktus ir paslaugas. Vykdomi tarptautiniai renginiai skatinantys regiono verslumą.

Veiklos vykdymo vietos ir formos:

Veikla vykdoma kūrybinėje zonoje, darbo ir multifunkcinėje zonoje.

Organizuojami įvairūs renginiai ir seminarų programos, skirtos bendradarbiavimui, tinklo kūrimui ir profesiniam tobulėjimui; organizuojami kūrybiniai seminarai, dirbtuvės, pokalbiai, skatinantys įkvėpimą ir naujų idėjų generavimą; padedama ieškoti finansavimo šaltinių, kurti rinkodaros strategijas ir platinimo kanalus; konsultuojama verslo ir kūrybinių projektų išvystymo ir įgyvendinimo klausimais.

*Ypatingas dėmesys skiriamas **tradicinio verslo partnerystės su technologijų ir kūrybinių industrijų veikėjais vystymui**, tokiu būdu sudarant sąlygas kurti inovatyvius verslo sprendimus ir produktus, bei **technologijų ir kūrybinių industrijų veikėjų partnerystės vystymui**, sudarant sąlygas kurti naujus verslo modelius ir taip stiprinti kūrybinių industrijų sektorių.*

3. Bendrosios kultūros ir etnokultūros stiprinimo veiklos, kurias inicijuos Mobili komanda skaitmeninant (vaizdo ir garso) žemaitišką paveldą. Bus kuriami audiovizualiniai produktai ir projektai, vykdomos mokymo programos ir kūrybiniai projektai. Vykdam šią veiklą susitiks profesionalūs ir entuziastingi žmonės, siekiantys išsaugoti ir plėtoti žemaičių kultūrinį paveldą, pasitelkdami modernias skaitmenines technologijas.

Veiklos vykdymo vietos ir formos:

Veikla vykdoma kūrybinių industrijų laboratorijoje, kūrybinėje zonoje, darbo ir multifunkcinėje zonoje.

Vyks žemaitiško paveldo skaitmeninimo darbai, susitikimai su etnokultūros ekspertais ir žemaitiško identiteto puoselėtojais.

² Tarpininkavimas, padedantis grupei ar bendruomenei koordinuoti veiksmus ir siekti bendrų tikslų (<https://ekalba.lt/naujazodziai/fasilitavimas?i=4a9ada7b-01b0-4cb9-b2c7-75dc7acc6b3b>).

Planuojamos Bendradarbystės centro paslaugos

Bendradarbystės centras teiks įvairias paslaugas, kad patenkintų įvairių klientų poreikius ir skatintų regiono verslumą bei burtų novatorišką ir sąveikaujančią regiono verslo bendruomenę

1. Konsultacijos, mentorstė ir fasilitavimas.
2. Mokymai ir renginiai.
3. Bendrosios darbo ir susitikimų erdvės.
4. Techninė ir kūrybinė įranga.
5. Verslo tinklų ir bendruomenės plėtra.
6. Dalyvavimas tarptautiniuose tinkluose.

Šios paslaugos ir erdvės suteikia lankstumą ir galimybę dirbti, susitikti ir bendrauti su kitais profesionalais, kurie dirba toje pačioje ar panašioje srityje.

Planuojami darbai

1. Patalpų pritaikymas planuojamoms veikloms vykdyti: būtų atliekami reikalingi atnaujinimai ir pertvarkymai, kad patalpos atitiktų numatytus reikalavimus ir poreikius.
2. Baldų, įrangos ir priemonių įsigijimas: būtų įsigyjama įranga ir baldai, pritaikyti technologinei zonai ir kitoms erdvėms. Planuojama įsigyti specialią įrangą ir technologijas kūrybinių industrijų srityje. Tai apims įvairių dydžių 3D spausdintuvus, pradėdant nuo mažiausių modeliavimo sprendimų iki didžiagabaritinio, kuris galės spausdinti, pvz. metro ilgio skersmens prototipus ir panašiai. Taip būtų užtikrintas tinkamas įrankių ir technologijų prieinamumas visoms centro veikloms vykdyti.
3. Lankytojų skaičiuotuvų įrengimas: būtų sumontuoti ir įdiegti lankytojų skaičiuotuvai, siekiant sekti centrą lankančių asmenų skaičių.
4. Lifo įrengimas: būtų sumontuotas liftas, siekiant užtikrinti patogų ir prieinamą prieigą į visas pastato erdves.

II. Bendradarbystės ir kūrybinių industrijų erdvės kuriamos atnaujinant ir pritaikant Mažeikių senamiesčio stoties pastato, esančio adresu Stoties g. 1, Mažeikiai, patalpas.

Mažeikių senamiesčio stoties pastato patalpos atnaujinamos ir pritaikomos bendradarbystės, kultūros, meno ir kūrybinių industrijų veikloms vykdyti, sukuriant atviras, inovatyvias ir daugiafunkcines erdves, kurios skatintų bendradarbiavimą tarp meno, kultūros ir kūrybinių industrijų atstovų, verslo subjektų, nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) ir bendruomenių, prisidėtų prie regiono ekonominės ir kultūrinės plėtros, ir skirtoms viešųjų paslaugų teikimui smulkiajam ir vidutiniam verslui (SVV), NVO, bendruomenėms bei gyventojams, ketinantiems pradėti savo veiklą kūrybinėse srityse iš viso Telšių regiono (remiantis SVV plėtros įstatymu).

Mažeikių senamiesčio stoties pastato pritaikymas prisidės prie regiono ekonominio ir kultūrinio augimo, sudarys palankias sąlygas menininkams, verslininkams ir bendruomenėms kurti inovatyvius produktus bei stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą.

Mažeikių senamiesčio stotyje numatomos įrengti erdvės:

1. Kūrybinių veiklų erdvės – modernios daugiafunkcinės erdvės pritaikytos įvairių renginių organizavimui, naudojant jas po vieną ar apjungiant kelias vienu metu, skirtos konferencijoms, seminarams, spektakliams, koncertams, parodoms, renginiams filmų peržiūrai ar muzikos, šokių, improvizacijų repeticijų erdvės. Patalpos aprūpintos vaizdo, garso, konferencine įranga, įskaitant ir profesionalias kameras, garso įrašymo įrangą ir kitas technologijas, leidžiančias tiesiogiai transliuoti renginius.

2. Bendradarbystės erdvės – funkcionalios darbo vietos ir multifunkcinės zonos, erdvės susitikimų diskusijų kambariai ir/ar studijos, skirtos pasitarimams, susitikimams, naujų verslo modelių, produktų ir paslaugų vystymui, naudojant skaitmenines technologijas kūrybai, edukacijoms ir/ar bendriems projektams vystyti, aprūpintos šiuolaikiška biuro įranga ir programomis, interneto prieiga.

3. Kūrybinių industrijų veiklų erdvės – inovatyvios erdvės pritaikytos skaitmeninio meno rūšiai, aprūpintos įranga, tarp jų ir programine įranga (skaitmeninė tapyba, virtualios (VR) ir papildytos realybės (AR) kūryba, 3D menas ir animacija, skaitmeninės parodos, dirbtinio intelekto meno kūriniai), vizualiojo meno (fotografija, dizainas), tapybos, fotografijos, menų rezidencijos, skaitmeninio turinio kūryba (socialinės medijos, tinklalaidės, audiovizualinių produktų kūrimas, tekstų kūrimas, reklama), kūrybinio rašymo veikloms vykdyti, vaizdo, garso įrašymo studijos.

4. Administracinės ir pagalbinės patalpos – tai moderniai įrengtos patalpos, pritaikytos Mažeikių senamiesčio stotyje teikiamų paslaugų administravimui ir aptarnavimui, poilsio ir kavos pertraukoms rengti.

Mažeikių senamiesčio stotyje bus teikiamos kompleksinės paslaugos, kurios užtikrins įvairių meno, kūrybinių industrijų ir kultūros sektorių veiklų vystymąsi. Šios paslaugos prisidės prie kūrybinės ekosistemos stiprinimo, regiono ekonomikos augimo ir inovacijų skatinimo.

Planuojamos paslaugos:

- Renginiai, konferencijos, mokymai, konsultacijos;
- Bendrosios darbo, susitikimų, kūrybinės erdvės;
- Techninė, kūrybinė įranga ir programos;
- Meno ir kultūros programų projektai, edukacijų ir ekspozicijų rengimas;
- Skaitmeninio meno ir inovacijų projektai;
- Produktų ir paslaugų vystymas kūrybinėse industrijose;
- Bendradarbystės ir verslumo palaikymas;
- Dalyvavimas tarptautiniuose kūrybinių industrijų tinkluose ir bendradarbiavimo platformose.

Šios paslaugos leis menininkams, kūrybinių industrijų atstovams ir verslo subjektams kurti ir plėsti veiklą, bendradarbiauti tarpusavyje, išplėsti teikiamų paslaugų spektrą, pritraukti profesionalių meno atlikėjų ir kūrėjų, bei užmegzti ryšius su tarptautinėmis organizacijomis.

III. Verslumo, kūrybiškumo ir skaitmeninių kompetencijų ugdymo centras kuriamas atnaujinant ir pritaikant Plungės dvaro sodybos skalbyklą, esančią Dariaus ir Girėno g. 25, Plungėje.

Plungės dvaro sodybos skalbykloje numatoma įkurti modernų verslumo, kūrybiškumo ir skaitmeninių kompetencijų ugdymo centrą, skirtą kompleksinių paslaugų teikimui, derinant viešąsias paslaugas smulkiam ir vidutiniam verslui (toliau – SVV) ir švietimo srities paslaugas, susijusias su vaikų ir jaunimo verslumo, kūrybiškumo, skaitmeninių gebėjimų ugdymu bei profesiniu orientavimu.

Plungės dvaro sodybos skalbykloje numatomos įrengti erdvės, kuriose bus teikiamos kompleksinės paslaugos, užtikrinsiančios viso Telšių regiono vaikų, jaunimo ir SVV atstovų kompetencijų ugdymą, socialinę įtrauktį, inovatyvių idėjų plėtrą bei tarpusavio bendradarbiavimą:

1. Daugiafunkcė kompetencijų ugdymo ir renginių erdvė skirta regiono vaikų ir jaunimo verslumo, kūrybiškumo, profesinio orientavimo ir socialinių įgūdžių ugdymui, kūrybinių dirbtuvių vykdymui, verslumo mokymams, mentorystės susitikimams rengti, praktiniams karjeros planavimo užsiėmimams planuoti bei socialinio-emocinio ugdymo veiklai vykdyti. Veiklos orientuotos į inovatyvių idėjų generavimą ir praktinį jų taikymą sprendžiant aktualius regiono bendruomenės ar verslo iššūkius. Ši erdvė skirta tiek jaunimo edukacinėms veikloms, tiek SVV subjektams skirtiems mokymams, renginiams ar bendradarbiavimo iniciatyvoms, taip stiprinant ryšį tarp švietimo ir verslo sektorių.

2. Bendradarbystės erdvė – darbo ir kūrybos erdvė, skirta jaunimui, dirbančiam prie individualių ar komandinių projektų, taip pat SVV atstovams. Erdvėje bus įrengtos funkcinės darbo vietos, susitikimų ir diskusijų zonos, tinkamos tiek individualiam susikaupimui, tiek bendradarbiavimui ir idėjų generavimui. Čia veiks atvira platforma žinių mainams tarp skirtingų sektorių atstovų. Erdvė skatins kūrybiškumą, inovacijas ir tarpsektorines iniciatyvas, taip pat prisidės prie regioninių projektų vystymo ir profesinių ryšių kūrimo. Bendradarbystės zona bus integrali viso centro dalis – funkcionaliai papildanti kompetencijų ugdymo veiklas, suteikianti galimybę teorines žinias pritaikyti praktikoje, bendradarbiaujant su partneriais, mentoriais ir ekspertais.

3. Skaitmeninių kompetencijų ugdymo erdvė – kompaktiška, tačiau funkcionali erdvė, skirta vaikų ir jaunimo skaitmeninio raštingumo, technologinių įgūdžių bei kūrybinių skaitmeninių kompetencijų lavinimui. Čia bus organizuojami užsiėmimai, kurių metu dalyviai susipažins su dirbtinio intelekto principais, beprogramavimo (no-code) įrankiais, skaitmeninio meno kūrimo technologijomis ir saugiu elgesiu internete. Erdvė orientuota į praktinį mokymąsi mažose grupėse – bus įrengta skaitmeninė įranga, leidžianti vykdyti individualius ir komandinius technologinius projektus, prototipų kūrimą, testavimą ar mokymąsi per patirtį.

4. Administracinės ir pagalbinės patalpos – centro veiklos koordinavimui ir paslaugų užtikrinimui numatytos administracinės ir pagalbinės erdvės. Jose vyks kasdienis centro administravimas, veiklų planavimas, partnerių priėmimas, lankytojų konsultavimas bei organizaciniai procesai, susiję su paslaugų teikimu. Patalpos bus pritaikytos centro darbuotojams, susitikimams su partneriais, dokumentacijos tvarkymui ir paslaugų prieinamumo užtikrinimui.

Plungės kompetencijų ugdymo centro įkūrimas prisidės prie Telšių regiono socialinio ir ekonominio augimo, sudarys palankias sąlygas jaunimui, verslo atstovams ir bendruomenėms ugdyti ateities gebėjimus, įgyvendinti inovatyvias iniciatyvas ir stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą.

PLANUOJAMŲ TELŠIŲ REGIONO FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

Eil. Nr.	Planuojamo veiksmo pavadinimas	Planuojamo veiksmo aprašymas	Veiksmo pobūdis (investicinis (I) arba neinvesticinis (NI))	Institucijos (įstaigos) (veiksmo vykdytojo ir partnerių) pavadinimas	Įgyvendinimo terminai (metais)		Veiksmo finansavimo poreikis, eurais				Vertinimo rodikliai			Prisidėjimas prie kitų teritorinių strategijų įgyvendinimo	Pastabos
					pradžią	pabaigą	Bendras lėšų poreikis, eurais	Iš jų:			Rodiklis	Pradinė reikšmė	Reikšmė pabaigoje		
								ES fondų lėšos	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrojo finansavimo lėšos	Savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų) lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
I. Strategijos tikslas															
Didinti regiono turistinį ir investicinį patrauklumą bei plėtoti regioninį identitetą															
I.1. Strategijos uždavinys															
Padidinti FZ patrauklumą gyventi ir lankytis, pritaikant lankymui gamtos ir kultūros objektus, puoselėjant etninę kultūrą ir identitetą															
1.1.1.	Jungtinės veiklos sutarties dėl bendrų turistinio patraukumo didinimo veiksmų Telsių regiono funkcinėje zonoje sudarymas	Jungtinės veiklos sutarties patvirtinimas Telsių regiono savivaldybių tarybose, kuriose bus susitarta dėl: - turizmo išteklių ir paslaugų skaitmeninio informacinio įrankio populiarinimo ir palaikymo; - regiono turizmo vystymui ir skatinimui būtinų tyrimų, viešinio kampanijų, rėmimo ir pan. renginių bei veiklų vykdymo ir dalyvavimo juose; - turizmo informacinės ir priežiūros sistemos – turistinių maršrutų ženklavimo, apskaitos ir pan. įgyvendinimo ir plėtos. Už bendrą veiklos valdymą, organizavimą, koordinavimą atsakinga Telsių rajono savivaldybė. Visoms regiono savivaldybėms numatomos ir apibrėžiamos konkrečios atsakomybės ir įsipareigojimai įgyvendinant komunikacijos ir analizės veiklas, susijusias su regioninių turistinių maršrutų palaikymu ir bendra rinkodara, leidžiančias atskleisti regiono turistinį potencialą. Visos regiono savivaldybės užtikrins veiklų įgyvendinimą ir sklaidą naudodamosi savo infrastruktūra ir žmogiškaisiais išteklių, į jų vykdymą įtraukiant turizmo, turizmo ir verslo informacijos centrus. Įgyvendinimo vieta – Telsių regionas.	NI	Veiksmo vykdytojas: Telsių r. sav. administracija. Partneriai: Mažeikių r. sav. administracija, Rietavo sav. administracija, Telsių r. sav. administracija	2025 m. I ketv.	2025 m. I ketv.	0,00	0,00	0,00	0,00	R – Bendrai teikiamos viešosios paslaugos	0	1		
											P – pasirašyta jungtinės veiklos sutartis	0	1		
1.1.2.	Regiono savivaldybių bendrieji veiksmai, panaudojant turizmo funkcinius ryšius	- Turizmo išteklių ir paslaugų informacinio įrankio (informacinės sistemos / duomenų mainų sistemos) sukūrimas; - regiono turizmo vystymui ir skatinimui būtinų tyrimų, viešinio kampanijų, rėmimo ir pan. renginių bei veiklų plėtra; - turizmo informacinės sistemos (ženklavimo, apskaitos ir pan.) plėtra regiono turizmo išteklių prieinamumo ir patraukumo didinimui, svečių informavimui apie regiono turizmo išteklius. Vieningai suženklinami maršrutų „Žemaitijos piliakalniai“, „Gamtos peizažai“, „Sakralinis kelias“, „Pasivaikščiavimas su istorinėmis asmenybėmis“ gamtos ir kultūros objektai. Įgyvendinimo vieta – Telsių regionas.	I	Veiksmo vykdytojas: Žemaitijos TIC. Partneriai: Mažeikių r. sav. administracija, Plungės r. sav. administracija, Rietavo sav. administracija, Telsių r. sav. administracija	2025 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	176470,59	150000,00	0,00	26470,59	R – Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	0	5000		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu

											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.3.	Bendrame regioniniame maršrute „Žemaitijos piliakalniai“ esančių objektų pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Rimolių piliakalnio, esančio adresu Rimolių k., Sedos sen., Mažeikių r. sav., ir Mildos slėnio, esančio adresu Seda, Mažeikių r. sav., pritaikymas lankymui, įrengiant aikštelę su privažiuoju (adresu Užpilių g. 3A, Seda, Mažeikių r. sav.), poilsiavietes, mažąją architektūrą, pėsčiųjų takus ir tiltuką, laiptus, sutvarkant priėjimą prie Mildos šaltinio ir priešpilio aplinką.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	975000,00	828750,00	0,00	146250,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	11,52		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
		Ritinės piliakalnio, esančio adresu Ritinės k., Židikių sen., Mažeikių r. sav., ir jo aplinkos pritaikymas lankymui, įrengiant aikštelę su privažiuoju taku, mažąją architektūrą, sutvarkant priešpilio aplinką.									P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	115200		
		Jautakių piliakalnio, esančio adresu Jautakių k., Tirkšlių sen., Mažeikių r. sav., ir jo aplinkos pritaikymas lankymui, įrengiant aikštelę su privažiuoju taku, pažintinį taką, mažąją architektūrą, sutvarkant priešpilio aplinką.									P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
		Gyvolių piliakalnio, esančio adresu Gyvolių k., Vieksnių sen., Mažeikių r. sav., ir jo aplinkos pritaikymas lankymui, įrengiant aikštelę su privažiuoju taku, mažąją architektūrą, atnaujinant tiltelį, sutvarkant piliakalnį ir jo aplinką.													
		Punkte 1.1.3 nurodyti objektai, kuriuose vykdomos investicinio pobūdžio veiklos, vieningai suženklinami kaip maršruto „Žemaitijos piliakalniai“ objektai.													
1.1.4.	Bendrame regioniniame maršrute „Žemaitijos piliakalniai“ esančių Gandingos ir Varkalių, Nausodžio piliakalnių kompleksų pritaikymas lankymui Plungės rajono savivaldybėje	Gandingos komplekso (Gandingos piliakalnis su papilium ir gyvenvietė (kultūros vertybių registro kodas (KVR kodas) 23967), Varkalių, Nausodžio piliakalnių komplekso (Nausodžio, Varkalių piliakalnis su gyvenvietė (KVR kodas 23971) ir Nausodžio, Varkalių piliakalnio II, vad. Pilale (KVR kodas 5472), pritaikymas lankymui, įrengiant pėsčiųjų / dviračių takus nuo J. Tumo-Vaižganto g. / Medelyno g. sankryžos iki Noriškių tilto ir įrengiant dviračių gatvę nuo Noriškių tilto iki Ramunių g. dalies į Nausodžio, Varkalių piliakalnio II, vad. Pilale (KVR kodas 5472) ir nuo Nausodžio, Varkalių piliakalnio II iki susikirtimo su Kulių g., Varkalių k., bei sujungiant Gandingos ir Varkalių, Nausodžio piliakalnių kompleksus (mažosios architektūros ir inžinerinės infrastruktūros įrengimas). Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Žemaitijos piliakalniai“ objektas.	I	Plungės r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	583358,83	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	26,758		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	267580		
											R – Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius	0	2300		
											P – Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	0	4,74		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		

1.1.5.	Bendrame regioniniame maršrute „Žemaitijos piliakalniai“ esančio Plungės piliakalnio pritaikymas lankymui Plungės rajono savivaldybėje	Plungės piliakalnio, esančio adresu Birutės g. 24C, Plungė, pritaikymas lankymui, sutvarkant aplinką, įrengiant pažintinius takus, įrengiant mažąją architektūrą, apžvalgos aikštelę, informacinius standus ir kt. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Žemaitijos piliakalniai“ objektas.	I	Plungės r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	428571,00	364285,35	0,00	64285,65	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	2,945		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksniu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	29450		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.6.	Bendruose regioniniuose maršrutuose „Žemaitijos piliakalniai“ ir „Gamtos peizažai“ esančių objektų pritaikymas lankymui Rietavo savivaldybėje	1. Lopaičių piliakalnio pritaikymas lankymui, atliekant prieigų sutvarkymo darbus: automobilių stovėjimo aikštelės, pėsčiųjų tako, mažosios architektūros, informacinių standų ir rodyklių, užtvarų automobiliams, lankytojų skaičiuotuvo, atliekų konteinerių ir biotualetų pastatymo vietos, išmaniosios paslaugų stotelės įrengimas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Žemaitijos piliakalniai“ objektas. 2. Jūros upės Žadvainuose pritaikymas lankymui, atliekant šiuos darbus: pėsčiųjų apžvalgos tilto su stogine modernizavimas, informacinės infrastruktūros, mažosios architektūros įrengimas, takų, tiltelių modernizavimas ir įrengimas, išmaniosios paslaugų stotelės, biotualetų, praustuvės, geriamojo vandens kolonėlės pastatymas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Rietavo sav. administracija	2025 m. IV ketv.-	2029 m. III ketv.	718824,00	611000,00	0,00	107824,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	0,7428		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksniu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	7428		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.7.	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančios Didžlaukio aukštapelkės pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Didžlaukio aukštapelkės durpyno, esančio Mažeikių miesto teritorijoje, pritaikymas lankymui, įrengiant pažintinį-educacinį taką: sukuriant galimybę lankytojams stebėti pelkės panoramą, pritaikant infrastruktūrą lankymui ir poilsiui. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2026 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	309801,60	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	150,60		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksniu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	1506000		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		

1.1.8.	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančio Juodpelkio parko pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Juodpelkio parko, esančio adresais Sedos g. 57A, Pavenčių g. 38A, Pavenčių g. 38, Mažeikiai, pritaikymas lankymui, įrengiant edukacinį pažintinį pėsčiųjų taką, informacinę infrastruktūrą, mažąją architektūrą, pritaikant infrastruktūrą lankymui. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	516353,00	438900,05	0,00	77452,95	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	7,17		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	71710		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.9.	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančio Ventos upės slėnio pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje, Vieksnių miesto etapas	Ventos upės slėnio pritaikymas lankymui ir gamtos pažinimui nuo Raudonskardžio regyklos, esančios Vieksnių m., Mažeikių r. sav., iki Gyvolių piliakalnio, esančio Gyvolių k., Vieksnių sen., Mažeikių r. sav., įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus, atnaujinant tiltą per Virvytės upę ir pritaikant jį neįgalųjų poreikiams, sukuriant infrastruktūrą poilsiui ir pritaikant ją neįgaliesiems. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	182861,25	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	71,408		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	714080		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.10	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančio Ventos upės slėnio pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje, Mažeikių etapas	Ventos upės slėnio pritaikymas lankymui Mažeikiuose, įrengiant infrastruktūrą, tinkamą poilsiavimui ir gamtos pažinimui Mažeikiuose nuo Mažeikių žydų senųjų kapinių iki Daubarių piliakalnio, esančio Tirkšlių sen., Daubarių k. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	526500,00	447525,00	0,00	78975,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai		11,76		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės		117600		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		

1.1.11	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančio Sedos ežero ir Varduvo upės slėnio pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Sedos ežero ir Varduvo upės slėnio, esančių Sedos miesto istorinėje dalyje, Mažeikių r. sav., ir Varduvo upės vingio atodangos, esančios prie Sedos miesto istorinės dalies, pritaikymas lankymui ir gamtos pažinimui, įrengiant pėsčiųjų takus, ežero ir upės kraštovaizdžio apžvalgos aikštes, mažąją architektūrą, atvedant reikalingas komunikacijas, įrengiant sanitarinius mazgus, sukuriant infrastruktūrą patogiam poilsiavimui, pritaikant ją neigaliesiems. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	348515,00	296237,75	0,00	52277,25	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	5,664		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	56640		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.12	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančios Renavo dvaro sodybos teritorijos pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Renavo dvaro sodybos teritorijos, esančios adresu Dvaro g. 2, Renavo k., Sedos sen., Mažeikių r. sav., pritaikymas lankymui, įrengiant automobilių stovėjimo aikštelę, sanitarinius mazgus, atvedant reikalingas komunikacijas, modernizuojant infrastruktūrą, būtiną patogiam poilsiavimui. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	333000,00	283050,00	0,00	49950,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	28,9		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P - Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	289000		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.13	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančios Tirkšlių miško teritorijos pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Tirkšlių miško, esančio Tirkšlių mstl., Mažeikių r. sav., pritaikymas lankymui ir gamtos pažinimui, įrengiant pasivaikščiavimo takus, atvedant reikalingas komunikacijas, modernizuojant infrastruktūrą patogiam poilsiavimui. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	226257,00	192318,45	0,00	33938,55	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	93,4		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu.
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	934000		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		

1.1.14	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančio Platielių ežero pritaikymas lankymui Plungės rajono savivaldybėje, Šeirės ir Obelėlės etapai	Platielių ežero pritaikymas lankymui, modernizuojant Šeirės ir Obelėlės stovyklavietes: įrengiant pavėsines, persirengimo kabinas, inžinerinę infrastruktūrą, lauzavietes, statinius higienos poreikiams, sutvarkant teritorijos infrastruktūrą (automobilių stovėjimo aikštes, krepšinio aikštelę, tiltus, apžvalgos aikštes, mažąją architektūrą, informacines krypties nuorodas ir kt.) Platielių ir Mėsėdžių kaimuose. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Plungės r. sav. administracija	2026 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	616737,17	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	7,289		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksniu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	72890		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.15	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ pietinės Masčio ežero dalies pritaikymas lankymui Telšių rajono savivaldybėje	Pietinės Masčio ežero dalies, nepatenkančios į Telšių miesto teritoriją, pritaikymo lankymui darbai: pažintinio tako aplink Masčio ežerą iki miesto ribos, sujungiant su Telšių m. esančiais takais, vedančiais į Telšių senamiestį, vieną iš septynių valstybės saugomų urbanizuotų vietovių – Žemaičių muziejų „Alka“, Žemaitijos kaimo muziejų ir kt., įrengimas ir pritaikymas žmonėms su negalia bei lankymui, įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus su mažąja architektūra, poilsio aikštelėmis, edukacine aikštele, apšvietimu, stebėjimo kameromis, lankytojų skaičiuotuviu. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Telšių r. sav. administracija	2026 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	###	962840,00	0,00	169914,01	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	0,8		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksniu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	4000		
											R – Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius	0	6000		
											P – Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	0	1,33		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.16	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ Germanto ežero pritaikymas lankymui Telšių rajono savivaldybėje	Germanto ežero pritaikymo lankymui darbai, adresu Kuodžių k., Telšių r.: pažintinio tako su apšvietimu atnaujinimas ir modernizavimas, poilsia vietės ir paplūdimio, apžvalgos aikštelės, mažosios architektūros elementų, vaizdo stebėjimo kamerų, informacinės infrastruktūros įrengimas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Telšių r. sav. administracija	2026 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	488896,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	1		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksniu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	5050		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		

1.1.17	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ Biržuvėnų dvaro sodybos parko pritaikymas lankymui Telšių rajono savivaldybėje	Biržuvėnų dvaro sodybos parko, esančio adresu Dvaro g. 4, Biržuvėnų k., Telšių r., pritaikymo lankymui darbai: laiptų, pėsčiųjų takų, teritorijos apšvietimo, mažosios architektūros elementų, informacinio stendo su garso įranga, kryptinių rodyklių, tiltelių, pavėsinių, lankytojų skaičiuotuvo įrengimas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Telšių r. sav. administracija	2025 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	884171,00	751545,00	0,00	132626,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	2		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	2000		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.18	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ Lūksto ežero pritaikymas lankymui Telšių rajono savivaldybėje	Lūksto ežero pritaikymas lankymui, modernizuojant poilsiavietę, esančią adresu Graužų k., Telšių r.: automobilių stovėjimo aikštelės, teritorijos apšvietimo su vaizdo stebėjimo sistema, pėsčiųjų ir dviračių takų, informacinės infrastruktūros modernizavimas, paplūdimio ir jo įrenginių atnaujinimas, mažosios architektūros, prielaukos-tilto, lankytojų skaičiuotuvo įrengimas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Telšių r. sav. administracija	2026 m. III ketv.	2029 m. III ketv.	985300,00	837505,00	0,00	147795,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	3,3		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	7995		
											R – Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius	0	4000		
											P – Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	0	0,3		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.19	Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ Varnių regioninio parko Debesų telmologinio draustinio pritaikymas lankymui Telšių rajono savivaldybėje	Varnių regioninio parko Debesų telmologinio draustinio, esančio Graužų k., Varnių sen., Telšių r., pritaikymas lankymui: automobilių stovėjimo aikštelės ir jos aplinkos įrengimas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Gamtos peizažai“ objektas.	I	Telšių r. sav. administracija	2025 m. II ketv.	2029 m. III ketv.	77342,00	65740,00	0,00	11602,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	0,1		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	1000		

											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.20	Dviračiams skirtos infrastruktūros įrengimas – tilto per Ventos upę pastatymas	Pėsčiųjų ir dviračių tilto Mažeikių mieste per Ventos upę, sujungiančio Mažeikių miesto dviračių taką su Daubarų k. ir Krucių k., įrengimas: pėsčiųjų ir dviračių tilto pastatymas, apšvietimo, dviračių remonto stotelės įrengimas.	I	Mažeikių r. sav. administracija	2026 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	225106,31	R – Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	1000		Veiksmo įgyvendinimas, finansuojamas ES fondų 2021–2027 m. Investicijų programos 8 prioriteto 8.1. uždavinio įgyvendinimui skirtomis lėšomis. Veiksmas atitinka Mažeikių miesto darnaus judumo plano priemones: „Bevariklio transporto sistemos tobulinimo priemonių grupė“, „Koordinuotos bemotorio transporto infrastruktūros vystymas ir geros būklės palaikymas“. Veiksmas susijęs su 1.1.8 p. veiksmu „Bendrame regioniniame maršrute „Gamtos peizažai“ esančių objektų pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje“. Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	0	0,065		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.21	Bendrame regioniniame maršrute „Sakralinis kelias“ esančių objektų pritaikymas lankymui Plungės rajono savivaldybėje	Plungės žydų žudynių vietos ir kapų, esančių adresu Birutės g. 15C, Kaušėnų k., Plungės r., pritaikymas lankymui, išvystant infrastruktūrą: dviračių ir pėsčiųjų takus nuo Pabrėžos g. iki Plungės žydų žudynių vietos ir kapų, ir nuo Plungės žydų žudynių vietos ir kapų iki susikirtimo su Liepų g. Prūsalių k., mažosios architektūros, ženklavimo bei apšvietimo įrengimas. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Sakralinis kelias“ objektas.	I	Plungės r. sav. administracija	2026 m. II ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	555000,00	R – Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius	0	3000		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	0	2		
											R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	7,54		

											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	75400		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.22	Bendrame regioniniame maršrute „Sakralinis kelias“ esančių objektų pritaikymas lankymui Telšių rajono savivaldybėje	Rainių Kančios koplyčios, žudynių vietos ir atminties ažuolyno teritorijos, esančių adresu Rainių k., Telšių r., pritaikymo lankymui darbai: - tvarkoma teritorija nuo automobilių stovėjimo aikštelės iki Rainių Kančios koplyčios; pėsčiųjų tako su žemu tako apšvietimu įrengimas, dangų prie koplyčios pastato atnaujinimas, mažosios architektūros modernizavimas, Rainių Kančios koplyčios bokšto dalies apšvietimo ir jos teritorijos apšvietimo atnaujinimas, informacinės infrastruktūros atnaujinimas, lauko tualetų ir jo aplinkos modernizavimas, apšviestos automobilių stovėjimo aikštelės ir poilsio zonos įrengimas; - Rainių miško žudynių vieta: esamų lauko takų pritaikymas žmonėms su negalia, paminklo aikštelės modernizavimas, takų ir paminklo apšvietimo įrengimas, mažosios architektūros įrengimas; - atminties ažuolyno teritorija: apžvalgos aikštelės, tako, apšvietimo, mažosios architektūros įrengimas, informacinės infrastruktūros atnaujinimas. Teritorija pritaikoma žmonių su negalia poreikiams. Objektas vieningai suženklinamas kaip maršruto „Sakralinis kelias“ objektas.	I	Telšių r. sav. administracija	2025 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	477652,35	405999,00	0,00	71653,35	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	9,74		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	52403		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.23	Bendrame regioniniame maršrute „Pasivaikščiavimas su istorinėmis asmenybėmis“ esančių objektų pritaikymas lankymui Mažeikių rajono savivaldybėje	Mažeikių senamiestyje esančių kultūros objektų pritaikymas lankymui, įrengiant skiriamuosius simbolius šaligatvio dangoje, vedančius maršrutu „Pasivaikščiavimas su istorinėmis asmenybėmis“, sutvarkant prieigas ir aplinką prie objektų, įrengiant mažąją architektūrą, poilsio ir stovėjimo aikšteles, suformuojant žolines dangas ir gėlynus. Objektai: 1) Pastatas, Stoties g. 32, Mažeikiai (KVR kodas 11023, Generolas Povilas Plechavičius); 2) Pastatas, Stoties g. 22, Mažeikiai (KVR kodas 2397, Generolas Povilas Plechavičius); 3) Mažeikių geležinkelio stotis, Stoties g. 1, Mažeikiai (KVR kodas 28264); 4) Henriko Nagio namas, Stoties g. 16, Mažeikiai (KVR kodas 12991); 5) Mažeikių bankas, P. Vileišio g. 4, Mažeikiai (KVR kodas 2412, asmenybė – architektas Mykolas Songaila); 6) Mažeikių burmistro Jono Motuzo Šv. Pranciškaus Asyziečio (kankinių) kryžius, Birutės g. 34, Mažeikiai (KVR kodas 2364); 7) Paminklas poetui Antanui Vienažindžiui, Birutės g. 34, Mažeikiai (KVR kodas 20662); 8) Paminklas rašytojai Marijai Pečkauskaitėi – Šatrijos Raganai, Birutės g. 34, Mažeikiai (KVR kodas 20661); 9) Paminklas Lietuvos profesionaliojo teatro kūrėjui Jonui Juozui Vaičkui, Birutės g. 34, Mažeikiai (KVR kodas 20660); 10) Mažeikių muziejus, V. Burbos g. 9, Mažeikiai (viešas kultūros objektas); 11) Mažeikių Henriko Nagio viešoji biblioteka, Laisvės g. 31, Mažeikiai (viešas kultūros objektas).	I	Mažeikių r. sav. administracija	2025 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	942500,00	801125,00	0,00	141375,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	13,46		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu

		Poeto kunigo Antano Justino Vienažindžio-Vienušio kapo vietos pritaikymas lankymui, įrengiant A. Vienažindžio pažintinį taką nuo Dariaus ir Girėno g. 11B iki Kuršo g. 27, Laižuvos mstl., Mažeikių r. sav., ir įrengiant infrastruktūrą objektų lankymui (poeto, kunigo Antano Justino Vienažindžio-Vienušio kapas KVR kodas 10524 ir Laižuvos Švė. Trejybės bažnyčios vieta, šventoriaus tvora ir Kryžiaus kelio koplytėlės, esančios šalia tako, KVR kodas 2410).								P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	134600		
		Punkte 1.1.26 nurodyti objektai, kuriuose vykdomos investicinio pobūdžio veiklos, vieningai suženklinami kaip maršruto „Pasivaikščiėjimas su istorinėmis asmenybėmis“ objektai								P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.24	Bendrame regioniniame maršrute „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ esančios Plungės dvaro sodybos pritaikymas lankymui, atnaujinti M. K. Čiurlionio kelią Plungės rajono savivaldybėje	Plungės dvaro sodybos pritaikymas lankymui, sutvarkant prieigas prie Sargo namo, esančio adresu Dariaus ir Girėno g. 27, Plungė: automobilių stovėjimo aikštelės modernizavimas, mažosios architektūros elementų, informacinių-educacinių stendų, apšvietimo įrengimas, aplinkos sutvarkymas. Objektai vieningai suženklinami kaip regiono maršrutas „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“. Plungės dvaro sodybos parko pritaikymas lankymui, atnaujinti M. K. Čiurlionio kelią Plungės rajone (stendais, nuorodomis į kitus objektus, mažosios architektūros elementais ir kt.). „M. K. Čiurlionio kelias“ objektai vieningai suženklinami kaip „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ dalis.	I	Plungės r. sav. administracija, Partneris: BĮ Plungės turizmo informacijos centras	2026 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	807142,00	686070,69	0,00	121071,31	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	58,4478	Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
										P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	11203		
										P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.25	Bendrame regioniniame maršrute „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ esančios Rietavo dvaro sodybos pritaikymas lankymui Rietavo savivaldybėje	Oginskių dvarvietės pritaikymas lankymui, įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus Žemaitės g., J. Naujalio g. ir Jūros g. iki krašto kelio Nr. 197 esančio pėsčiųjų ir dviračių tako, apšvietimą, mažąją architektūrą, išmaniąją paslaugų stotelę, lankytojų skaičiuotuvą, Oginskių paveldo pažintinio maršruto informacinę infrastruktūrą. Objektai vieningai suženklinami kaip regiono maršrutas „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“.	I	Rietavo sav. administracija	2026 m. II ketv.	2029 m. III ketv.	740000,00	628999,99	0,00	111000,01	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	56,4017	Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
										P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	1850		
										R – Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius	0	2000		

											P – Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	0	0,74		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.26	Bendrame regioniniame maršrute „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“ esančios Rietavo dvaro sodybos pritaikymas lankymui, aktualizuojant M. K. Čiurlionio kelią Rietavo savivaldybėje	Rietavo kunigaikščių Oginskių dvarvietės pritaikymas lankymui, aktualizuojant Oginskių paveldo ir M. K. Čiurlionio kelio pažintinius maršrutus, atliekant šiuos darbus: 1. Parko rytinio kvartalo rekreacinio tako įrengimas, sulaukėjusių sąžalynų išvalymas, mažosios architektūros įrengimas, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus pritaikymas neįgaliųjų poreikiams, sutvarkant rytinio kiemelio dangą ir įrengiant pandusus, informacinės infrastruktūros prie lankomiausių Rietavo savivaldybės gamtos ir kultūros objektų įrengimas. 2. Malūno tvenkinio salų ir tvenkinį juosiančio žiedinio tako sujungimas pėsčiųjų tilteliais, mažosios architektūros, vaizdo stebėjimo kamerų, apšvietimo, apžvalgos takų, informacinių vietų įrengimas, prieigų sutvarkymas. Objektai vieningai suženklunami aktualizuojant M. K. Čiurlionio kelią per regioninį maršrutą „Oginskių paveldo pažintinis maršrutas“.	I	Rietavo sav. administracija	2026 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	500000,00	425000,00	0,00	75000,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	1		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.1.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksnu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	10000		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.1.27	Jungtinės veiklos sutarties dėl Žemaitijos kultūrinio identiteto stiprinimo bendrų veiksmų Telsių regione funkcinėje zonoje sudarymas	Jungtinės veiklos sutarties patvirtinimas Telsių regiono savivaldybių tarybose, kuriose bus susitarta dėl mobilios etnokultūros puoselėjimo komandos subūrimo ir palaikymo, į kurią savivaldybės skirs savivaldybių administracijų darbuotojus, transportą ir kitus veiklai užtikrinti reikalingus išteklius, ir kuri vykdys šias veiklas: - žemaičių kalbos mokymai pagal atskiras tikslines grupes; - žemaitiško kultūros paveldo surinkimas ir skaitmeninimas, lankytinų objektų, įeinančių į teminius FZ turistinius maršrutus, aprašymų pateikimas žemaičių kalba; - bendruomenių periodinių susitikimų su Žemaitijos identiteto puoselėtojais organizavimas. Už bendrą veiklos valdymą, organizavimą, koordinavimą rotaciniu principu kiekvienais metais atsakinga skirtinga rajono savivaldybė, rikiuojant jas tokia tvarka: Mažeikių r. sav., Plungės r. sav., Rietavo sav., Telsių r. sav. Visos regiono savivaldybės užtikrins veiklų įgyvendinimą ir sklaidą naudodamosi savo infrastruktūra ir žmogiškaisiais ištekliais, į jų vykdymą įtraukiant turizmo, turizmo ir verslo informacijos centrus, savivaldybių kultūros įstaigas. Įgyvendinimo vieta – Telsių regionas.	NI	Rotaciniu principu: Mažeikių r. sav., Plungės r. sav., Rietavo sav., Telsių r. sav. administracijos	2025 m. I ketv.	2025 m. I ketv.	0,00	0,00	0,00	0,00	R – Bendrai teikiamos viešosios paslaugos	0	1		
											P – Pasirašyta jungtinės veiklos sutartis	0	1		
1.2. Strategijos uždavinys															
Padidinti FZ investicinį patrauklumą, pritaikant sklypus investicijoms ir verslo plėtrai, skatinant kūrybiškumą bei padidinant paslaugų SVV apimtį ir įvairovę															

1.2.1.	Jungtinės veiklos sutarties dėl sąlygų verslui gerinimo bendrų veiksmų Telšių regione funkcinėje zonoje sudarymas	Jungtinės veiklos sutarties patvirtinimas Telšių regiono savivaldybių tarybose, kuriose bus susitarta dėl: - verslo skatinimo skaitmeninio įrankio, užtikrinančio bendrą rinkodarą, leidžiančio tinkamai pristatyti verslo plėtrai skirtas naujas erdves ir investicijoms skirtus sklypus, populiarinimas ir palaikymas; - sukurtų verslo skatinimo produktų viešinimo ir populiarinimo veiklos, būtini tyrimai, rinkos analizė ir potencialių investuotojų identifikavimas; investicijų pritraukimo kampanijos ir reklama; investicijų pritraukimo renginiai; teisinės aplinkos gerinimas (teisės aktų supaprastinimas), užtikrinant palankią teisinę aplinką investicijoms; bendradarbiavimas su investicijų fondais ir verslo asociacijomis ir pan.; - verslo skatinimo produktus ir priemones papildančių kultūros ir švietimo (kompetencijų ugdymo) bendro organizavimo ir koordinavimo. Už bendrą veiklos valdymą, organizavimą, koordinavimą atsakinga Rietavo savivaldybė. Visos regiono savivaldybės numatomos ir apibrėžiamos konkrečios atsakomybės ir įsipareigojimai įgyvendinant komunikacijos ir analizės veiklas, susijusias su unikaliu regiono paslaugų verslui produktų, tokių kaip investicijoms parengtų sklypų bei bendradarbiavimas, kompetencijų ugdymo ir kūrybinių erdvių palaikymas ir bendra rinkodara, leidžiančių atskleisti regiono investicinį, verslo ir kultūros potencialą. Visos regiono savivaldybės užtikrins veiklų įgyvendinimą ir sklaidą naudodamosi savo infrastruktūra ir žmogiškaisiais ištekliais, į jų vykdymą įtraukiant verslo, verslo informacijos, turizmo ir verslo informacijos centrus, verslo ir menų inkubatorius, kultūros ir (prireikus) kitas įstaigas.	NI	Veiksmo vykdytojas: Rietavo sav. administracija. Partneriai: Mažeikių r. sav. administracija, Plungės r. sav. administracija, Telšių r. sav. administracija	2025 m. I ketv.	2025 m. I ketv.	0,00	0,00	0,00	0,00	R – Bendrai teikiamos viešosios paslaugos	0	1		
											P – Pasirašyta jungtinės veiklos sutartis	0	1		
1.2.2.	Regiono savivaldybių bendrieji veiksmai, skatinant investicijas ir verslumą	- Verslo skatinimo skaitmeninio įrankio, leidžiančio tinkamai pristatyti ir valdyti verslo plėtrai skirtas naujas erdves, sukūrimas; - bendrų savivaldybių veiksmų, nukreiptų į investicijų pritraukimą įgyvendinimas: viešinimo veiksmai, būtini tyrimai, rinkos analizė ir potencialių investuotojų identifikavimas; investicijų pritraukimo kampanijos ir reklama; investicijų pritraukimo renginiai; teisinės aplinkos gerinimas (teisės aktų supaprastinimas), užtikrinant palankią teisinę aplinką investicijoms; bendradarbiavimas su investicijų fondais ir verslo asociacijomis ir pan. Įgyvendinimo vieta – Telšių regionas	I	Veiksmo vykdytojas: Rietavo TVIC. Partneriai: Mažeikių r. sav. administracija, Plungės r. sav. administracija, Rietavo sav. administracija, Telšių r. sav. administracija	2025 m. II ketv.-	2029 m. III ketv.	176470,59	150000,00	0,00	26470,59	R – Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	0	5000		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksnu
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.2.3.	Plungės miesto pramoninės teritorijos (Salantų g. ir Pramonės pr.) pritaikymas verslo plėtrai ir naujų investuotojų įsikūrimui	Infrastruktūros, reikalingos investicijoms pritraukti, įrengimas prie planuojamų formuoti sklypų, esančių Plungės miesto pramonės teritorijoje. Nuo Salantų g. sankryžos su Lentpjūvės g. iki Salantų Kelio g., atliekami darbai: išvalymas, įvažos/sankryžos į teritoriją įrengimas, Salantų g. atkarpos rekonstravimas, įrengiant apšvietimą, pėsčiųjų/dviračių taką ir tako jungtį su esamais takais; Nuo Pramonės pr. 4B iki laisvo sklypo esančio Pramonės pr. 6K įrengiamas pėsčiųjų takas ir jungtis su esamais takais.	I	Plungės r. sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	###	935000,00	0,00	165000,00	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	6,23		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksnu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	62300		

											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.2.4.	Verslo plėtrai ir kūrimumui palankių sąlygų sudarymas Alyvų g. ir dalyje Pramonės g., Rietavo savivaldybėje	Teritorijos, esančios Alyvų g. ir dalyje Pramonės g., Rietavo sav., pritaikymas investicijų pritraukimui, įrengiant asfaltbetonio dangą, vandens nuvedimo sistemas (drenažą) ir nuvažas. Saugaus eismo organizavimui numatomas vertikalus kelio ženklimas.	I	Rietavo sav. administracija	2025 m. II ketv.	2029 m. III ketv.	950547,01	807964,95	0,00	142582,06	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	0,8523		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	8523		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.2.5.	Verslo plėtrai ir kūrimumui palankių sąlygų sudarymas prie patrauklių investicijoms sklypų, esančių L. Ivinskio gatvėje, Rietave	Teritorijos, esančios L. Ivinskio g., Rietavas, pritaikymas investicijų pritraukimui, atliekant šiuos darbus: šaligatvio pėstiesiems įrengimas, esamos asfaltbetonio dangos atnaujinimas, kelio atkarpoje su žvyro dangą naujos asfaltbetonio dangos, vandens nuvedimo sistemų (drenažo), lietaus nuotekų tinklų, gatvės apšvietimo ir nuvažų įrengimas. Saugaus eismo organizavimui numatomas vertikalus kelio ženklimas.	I	Rietavo sav. administracija	2025 m. IV ketv.	2029 m. III ketv.	667647,01	567499,95	0,00	100147,06	R – Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai	0	6,615		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės	0	66150		
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.2.6.	Regioninio bendradarbiavimo ir verslumo kompetencijų stiprinimo centro įrengimas, pritaikant dalies pastato, adresu L. Ivinskio g. 5, Rietavas, patalpas. Patalpos pritaikomos ir įrengiamos viešųjų paslaugų smulkiajam ir vidutiniam verslui teikimui: kūrybinių industrijų laboratorijai ir 3D spausdinimo laboratorijai (Technologinė zona); kompetencijų ugdymui, naujų verslo modelių, produktų ir paslaugų išvystymui (Kūrybinė zona); verslo subjektų darbui užtikrinti (Darbo ir multifunkcinė zona). Planuojami darbai: patalpų pritaikymas planuojamoms veikloms vykdyti, baldų, įrangos ir priemonių įsigijimas, lankytojų skaičiuotuvų, lifto įrengimas (plačiau žr. 2 priede).	Regioninio bendradarbiavimo ir verslumo kompetencijų stiprinimo centro įrengimas, pritaikant dalies pastato, adresu L. Ivinskio g. 5, Rietavas, patalpas. Patalpos pritaikomos ir įrengiamos viešųjų paslaugų smulkiajam ir vidutiniam verslui teikimui: kūrybinių industrijų laboratorijai ir 3D spausdinimo laboratorijai (Technologinė zona); kompetencijų ugdymui, naujų verslo modelių, produktų ir paslaugų išvystymui (Kūrybinė zona); verslo subjektų darbui užtikrinti (Darbo ir multifunkcinė zona). Planuojami darbai: patalpų pritaikymas planuojamoms veikloms vykdyti, baldų, įrangos ir priemonių įsigijimas, lankytojų skaičiuotuvų, lifto įrengimas (plačiau žr. 2 priede).	I	Rietavo sav. administracija Partneris: BĮ „Veiklus Rietavas“	2026 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	264524,00	R – Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	0	600		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu
											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.2.7.	Kultūros ir kūrybinių industrijų erdvių įrengimas Mažeikiuose	Bendradarbiavimo, kultūros, meno ir kūrybinių industrijų erdvių įrengimas Mažeikių senamiesčio stotyje, adresu Stoties g. 1, Mažeikiai, pritaikant vidaus erdves (bendro naudojimo, renginių, multifunkcinių zonų, individualaus darbo, pasirošimo, mokymų, administracinių patalpų), įsigyjant būtinus baldus ir įrangą, orientuotą į kultūros (koncertų, teatro, kino, muzikos, literatūros, etnokultūros ir kt.), meno (skaitmeninio, vizualiojo ir kt.) ir kūrybinių industrijų veiklas. Erdvės bus skiriamos kompleksinių paslaugų teikimui, derinant viešąsias paslaugas smulkiajam ir vidutiniam verslui ir kultūros paslaugas, orientuotas į viso Telšių regiono kultūros ir kūrybinių industrijų srities mažas ir vidutinės įmones ir/ar tokią veiklą vykdančius kūrėjus, nevyriausybinės organizacijas ir bendruomenes (plačiau žr. 2 priede).	I	Mažeikių r. sav. administracija	2026 m. I ketv.	2029 m. III ketv.	###	###	0,00	348970,50	R – Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	0	700		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu

											P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1		
1.2.8.	Verslumo, kūrybiškumo ir skaitmeninių kompetencijų ugdymo centro erdvių įrengimas pastate, esančiame Dariaus ir Girėno g. 25, Plungėje (Plungės dvaro sodybos skalbykloje), pritaikant vidaus patalpas, atnaujinant bei pritaikant pastato pricigas ir įsigyjant reikalingus baldus ir įrangą. Erdvės bus skiriamos kompleksinių paslaugų teikimui, derinant viešąsias paslaugas smulkiam ir vidutiniam verslui, švietimo srities paslaugas, susijusias su vaikų ir jaunimo verslumo, kūrybiškumo, skaitmeninių gebėjimų ugdymu bei profesiniu orientavimu (plačiau žr. 2 priede).	1	Plungės r. sav. administracija	2026 m. II ketv.	2029 m. III ketv.	400000,00	340000,00	0,00	60000,00	R – Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	0	400		Investicinio veiksmo įgyvendinimas, susijęs su 1.2.1 p. nurodytu neinvesticiniu veiksmu	
										P – Integruoti teritorinio vystymo projektai	0	1			

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Rietavo savivaldybės administracija 188747184, Laisvės a. 3, LT-90311 Rietavas
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl 2024–2029 m. Telšių regiono funkcinės zonos strategijos, patvirtintos Rietavo savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T1-86, pakeitimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-05-29 Nr. T1-87
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Antanas Černeckis, Meras
Sertifikatas išduotas	ANTANAS ČERNECKIS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-05-29 13:30:20 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-05-29 13:30:41 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2024-10-18 14:44:24 – 2029-10-18 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	3
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.84.3
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-05-29 14:53:02)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-05-29 14:53:02 DBSIS